

Un număr vechiu 6 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director: N. C. SCHINA, Președinte la Curtea de Apel București

COMITETUL :

D. NEGULESCU, Profesor la Facultatea de drept din București

G. PLASTARA

GR. CONDURATU

V. ANGHELOVICI

ALEX. CERBAN

ALFRED JUVARA

Prof. la Facultatea de Drept
din BucureștiConsilier la Curtea de Apel
din BucureștiDr. în Drept din Paris
Judecător Tribunalul IlfovDr. în Drept din Paris
Profesor UniversitarDr. în Drept din Paris
Avocat

Secretar de Redacție: E. C. DECUSARA, Dr. în drept din Paris, Șeful Statisticii Judiciare

ABONAMENTUL

Pe an, în România 100 lei
6 luni 50 »
3 luni 25 »

APARE ODATA PE SAPTAMANA
sub direcțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEL, 5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON 13/29 -

SUMAR

- **Legislația Muncii.** Legea franceză din 25 Martie 1919 asupra convențiunei colective de muncă, de d-l Profesor G. Plastara.
- Criza individualismului, de d-l avocat Dr. Alfred Crutcescu.
- Cuvântarea ținută de d-l Decan Dem. I. Dobrescu la depunerea jurământului D-nei Ella Negruzți, ca avocat;
- Alocațiunea, idem la comemorarea lui T.° Maiorescu.
- Decrete-legi neratificate de d-l judecător George P. Docan.
- **Cronica Judiciară:** Comerciantul concurent, care, pentru interese personale, provoacă sau ușurează ruptura din partea unui funcționar al concurentului, a contractului de locație de servicii, este responsabil de daune. — Chiriașul care este în imposibilitate de a-și găsi locuință, nu poate fi expulzat, cu toate că există din partea sa o renunțare expresă la contract. — Afacerea Caillaux, de d-l avocat I. Cohen.
- Recenzii, de E. C. Decusara.

JURISPRUDENȚĂ:

- Curtea de Casație s. I: L. Saparis cu Eliza Josef și alții (Creditorul unei succesiuni poate cere separația patrimoniului și inscripția privilegiului său, fără avea nevoie de un titlu scris);
- Curtea de apel Buc. s. IV: idem, (în sens contrar) cu o Notă de d-l judecător Al. Costin.
- Trib. Ilfov s. IV: George Pretorian personal și ca soț dotat cu Aglaia Miclescu (Proprietarul, când este chiriaș are dreptul de a cere prin justiție evacuarea chiriașului spre a se muta el la 23 Aprilie 1920);
- Idem: Zoe Dr. Palade cu Victor Lipshnitz (Același drept ca și proprietarii—chiriași H au și proprietarii, cari sunt îngăduiți a sta la rude), cu o Notă de d-l Profesor G. Plastara.

Rezumatele jurisprudenței Curților de apel și Casație

- **Apel I:** 1. Prepus permanent al comerciantului care l-a pus. — Care sunt atribuțiunile sale? — Cambie semnată de el. — Valabilitatea ei. — 2. Expropriere. — Fixarea indemnizației de expropriere. — Plată. — 3. Contract de locație de servicii. — Forță majoră. — Culpa. — Reziliere. — Daune.
- **Apel II:** 2. Poprire. — Contestatie. — Cerere de anulare făcută înaintea instanței de executare. — Inadmisibilitatea ei — 2. Mobilizat condamnat pentru delict de drept comun. — Distins pentru bravură pe câmpul de luptă. — Cerere de a fi apărat de pedeapsă. — 3. Denunțare calomnioasă. — Eroare. — Probă cu martori. — Inadmisibilitatea ei.
- **Apel III:** 1. Asociațiune în nume colectiv. — Asociațiune în participatie. — Cedarea părții de asociat. — Ce drept are cesionarul?
- **Apel IV:** Acte încheiate cu supușii statelor beligerante. — Nulitatea absolută a actelor. — Gaj. — Nulitatea lui. — Restituirea sumelor avansate asupra gajului.
- **Casație I:** 1. Apel. — Schimbarea calității părților și cauza juridică. — Cerere reconvențională. — Facultatea pentru instanțele de fond de a judeca o asemenea cerere odată cu cea principală, sau în caz de ocazională dificultăți de a rezerva judecarea ei pe cale separată. — 2. Legea măsurilor excepționale. — Spor de chirie. — Caz când acest spor este numai aparent. — Art. 35 din lege.
- **Casație II:** Legea timbrului. — Introducerea acțiunilor, opozițiunilor, apelurilor, etc. fără plată taxelor legale. — Sancțiuni. — Art. 52 din lege.
- **Casație III:** Legea timbrului. — Timbrarea adeverințelor. — Art. 10 al. II și 89 din lege. — 4. Rechiziționare de imobil pentru încarcerarea ofițerilor. — Legea rechizițiilor și ordonanța No. 2 din 5 Mai 1919 a comandamentului militar al orașului București.

Legislația muncii

Legea franceză din 25 Martie 1919 asupra Convențiunei colective de muncă

Regimul muncii prevăzut de codul civil era acela al contractului individual de muncă, care pune pe picior de egalitate în drept — dacă nu și în fapt — pe patron și pe lucrător¹⁾.

Acest regim a favorizat supremația patronală, care făcea din contractul de muncă un contract de adeziune, adică o convențiune ale cărei condițiuni erau — în majoritatea cazurilor — impuse de către patron lucrătorilor, cari erau obligați în fapt să adere la ele, neputând obține schimbarea ce ar fi dorit-o.

Prin convențiunea colectivă se caută a se remedia acest rău, stabilind egalitatea între patron și lumea muncitorească.

Până să se ajungă însă la intervenția legislativă în materie de convențiune colectivă de muncă, s'a mers pe dibuite, atât în doctrină cât și în

1) Vezi pe lângă bibliografia arătată în lucrarea noastră asupra Contractului colectiv de muncă, și următorii autori: Lucas, *Conventions collectives de travail*, Paris 1919; Ioanițescu (D. R.), *Charta muncii*; Contractul colectiv, Organizarea internațională a muncii, Fazele contractului de muncă, București, 1920.

În ceiace privește titlul lucrării, D-lui D. R. Ioanițescu, întrebăm pe distinsul nostru coleg și prietin, d-sa pe care îl cunoaștem ca democrat înaintat, dacă nu i se pare că expresiunea «Charta» muncii ce a adoptat, este prea evocatoare a regimului de privilegii și a «cartelor» condate (*les chartes octroyées*). Știm că expresiunea a fost de curând reintrebuințată la Conferința păcii, dar mai mult de diplomați decât de oameni de drept, deși uneori chiar de aceștia din urmă.

Recunoaștem că expresiunea este comprehensivă, adecuată, sonoră și chiar pitorească, dar ce ne facem cu parfumul ei reacționar?

Nu voim să influențăm într-un nimic pe autor, care este un spirit liberal, dar aproape îl vedem intitulând a doua ediție a interesantei sale lucrări: *Probleme de legislație industrială* sau *Codul muncii*, această din urmă denumire mai ales în cazul când antepiectele de legi ce ne prezintă în volum ar deveni adevărate legi.

jurisprudență, în ceea ce privește valabilitatea și sancțiunea contractului colectiv de muncă.

Am avut ocaziunea anterior să spunem, că se pune o mare speranță în convențiunea colectivă pentru soluționarea problemelor muncitorești, care frământă azi spiritele.

Am arătat nevoia unei precizări legislative în țara noastră.

O atare operă legislativă se găsește însă acum înapoiată în Franța, unde prin legea din 25 Martie 1919 s'a legiferat materia convențiunei colective de muncă. Cum la noi, progresul legislativ se face într-o largă măsură, prin imitația dreptului francez, socotim util să arătăm, în liniamente generale, economia acestei legi.

Legea din 25 Martie 1919, introduce în codul francez al muncii la începutul cap. V, tit. II, cartea I, articolele 31-a — 31-x și 32, care reglementează convențiunea colectivă de muncă.

Articolul 31-a precizează astfel noțiunea convențiunei colective: «un contract privitor la condițiunile de muncă, încheiat între reprezentanții unui sindicat profesional sau al oricărei altă asociație de funcționari de o parte, reprezentanții unui sindicat profesional, sau ori și cărei alte asociațiuni de funcționari, sau chiar angajați, contractând cu titlu personal de altă parte».

Iată deci ideea de convențiune-tip, sau de regulament al muncii, care caracterizează convențiunea colectivă. Este de remarcat că legea spune, că este un contract, fără a ne spune care anume.

Adevărul este că, convențiunea colectivă de muncă este mai mult un regulament, decât un contract, în sensul juridic; este, după cum s'a spus, o instituțiune cu o individualitate proprie, eșită din fenomenul colectiv și legitimată de el. Prin acest caracter al său, contractul colectiv de muncă, se apropie mai mult de noțiunea legii, decât de aceea a contractului, fiind un fel de «Carta»²⁾ a profesiei, care reglementează condițiunile muncii.

Și art. 31 adaugă că această convențiune determină angajamentele luate de fiecare din părți, una față de alta și mai ales, unele condițiuni pe care trebuie să le satisfacă.

Contractele individuale sau de echipă pe care persoanele legate prin convențiune le încheie, fie între ele, fie cu terțele pentru grupul de muncă, care face obiectul zisei convențiuni.

Din această dispoziție reiese în mod evident, că persoanele legate prin convențiunea colectivă — și am văzut că legea face o enumerare cât se poate de intensivă a acestor persoane — sunt ținute să respecte condițiunile de muncă indicate în con-

tractul colectiv, chiar în raporturile cu terțele persoane.

Art. 31-b. Arată în ce mod reprezentanții sindicatului pot încheia convențiuni în mod valabil în numele colectivității. Este nevoie pentru aceasta de o deliberare specială a sindicatului și de a rezoluție obținută cu majoritate de voturi.

Această dispozițiune ca și cea a art. 31 paragraful 2, indicată mai sus, izbește principiile dreptului comun în materie de contracte.

Intr'adevăr, punându-ne pe terenul pur contractual al dreptului privat, cum putem să concepem noi, ca să fie ținuti de a observa condițiunile unei convențiuni, persoane cari nu au luat parte ca contractanți, sau cari nici nu au fost măcar reprezentați cum este minoritatea colectivității, care s'a opus la încheierea Convențiunei colective sau terțele persoane, cari contractează posterior cu persoane obligate prin Convențiunea colectivă.

Am arătat (vezi lucrarea noastră *Contractul colectiv de muncă*, București, 1919) că doctrinarii au căutat să explice acest fenomen juridic, asimilând convențiunea colectivă, fie cu un mandat, fie cu gestiunea de afaceri, fie cu stipulațiunea pentru altul, dar că nici una din aplicațiunile date nefiind peremptorie, chestiunea rămâne încă deschisă.

Noul legiuitor a admis însă o doctrină bazată pe realitatea faptelor, după care, sindicatul fiind reprezentantul și păzitorul intereselor profesionale, el singur se obligă contractualmente și obligându-se, obligă în acelaș timp și pe membrii sindicatului pe cari îi reprezintă în mod valabil. Cu alte cuvinte, sindicatul deține puterea sau autoritatea profesională pe baza căreia încheie convențiunile colective cari determină condițiunile de muncă în breasla reprezentată de sindicat. De altminterlea, ideea de disciplină sindicală sau de putere reglementară a sindicatului este caracteristică spiritului care predomină legea nouă, lege eșită din necesitățile vieții practice și pozitive, lege industrială care face parte din complexul de legi moderne sociale.

Legiuitorul declară legat prin convențiunea colectivă de muncă un număr cât mai mare de persoane. Art. 31-k enumără cinci categorii de persoane și această enumerațiune este departe de a fi limitativă, după cum vom vedea.

Cele cinci categorii legate prin convențiunile colective, sunt după contextul legii, următoarele:

1. Angajați și angajații semnatari ai zisei convențiuni, precum și acei care le-au dat individual în scris, mandat pentru a trata în numele lor.

2. Cei cari în momentul încheierii convențiunei colective sunt membrii unui sindicat care participă la această convențiune și cari și dau în anumite condițiuni demisiunea lor din sindicat.

2) Intrebuițăm expresiunea D-lui Ioanițescu, fiindcă recunoaștem că este comodă.

3. Membrii unui sindicat, care aderă ulterior la convențiune, cu rezerva posibilității demisiunii lui în condițiuni arătate.

4. Cei cari după depunerea convențiunii la grefa judecătorei de pace sau în alt loc determinat de lege, se înscriu într'un sindicat, care a participat la încheierea convențiunii sau a aderat la convențiune.

5. Amploiații, cari nefăcând parte din nici o grupare ce a participat la convenție, aderă direct la convențiune cu consimțământul părților contractante, în conformitate cu dispozițiunea *art. 31-j*.

Sfera de aplicațiune a convențiunii colective este departe de a se limita la aceste cinci categorii, căci în afară de reprezentării sindicatului cari au contractat personal și pe lângă aceia pe cari sindicatul i-a reprezentat ca mandatar, sunt ființi să respecte convențiunea colectivă, — ca și cum ar fi părți contractante: *minoritatea*, care s'a opus la încheierea convențiunii colective, și *terțele persoane*, cari tratează cu cei ce au participat la convențiune.

Pe când sub regimul anterior actualei legi, în caz de contradicere între contractul colectiv și contractele individuale, aceste din urmă prevalau, astăzi după *art. 31-k* al noiei legi, când un contract individual intervenit între două persoane, din care una este supusă regimului convențiunii colective, regulile determinate în această convențiune se impun și acelui contract individual, chiar în caz de stipulațiune contrarie.

Art. 31-g și 2 merge și mai departe, stabilind că: atunci «când una singură din părțile unui contract de muncă trebuie să fie considerată ca legată prin clauzele convențiunii colective de muncă, aceste clauze sunt prezumate, că se aplică raporturilor născute din contractul de muncă, în lipsă de stipulație contrarie».

Daune interese sunt datorite în caz de neexecutare, sau când condițiuni contrarii convențiunii colective, au fost acceptate chiar fața de terții.

În ceea ce privește forma în care trebuie făcută convențiunea colectivă, *art. 31* stabilește că ea trebuie făcută prin act scris, sub pedeapsă de nulitate. Aceasta înseamnă că convențiunea colectivă este un act solemn, ceea ce va face ca, dificultățile relative la existența și interpretarea ei să fie suprimate într'o largă măsură.

Forța obligatorie a convențiunii colective începe de a doua zi dela depunerea ei la grefa judecătorei de pace sau la secretariatul Consiliului de Prud'hommes. S'a spus că obligațiunea depunerii nu este o măsură de publicitate, ci constituie o a doua solemnitate.

După *art. 31-d*, părțile au libertatea de a fixa sfera de aplicațiune a convențiunii. În lipsă de

precizare de către părți, convențiunea este valabilă numai în resorturile grefelor sau secretariatelor unde a fost depusă.

Art. 31-e conține o dispoziție relativă la durata convențiunii colective.

Părțile pot fixa această durată care nu poate trece peste cinci ani. Durata poate fi și nedeterminată, în care caz fiecare parte se poate degaja de convențiune printr'o notificare făcută-cu o lună înainte.

În ceea ce privește sancțiunea sau drepturile cari derivă din convențiunea colectivă de muncă, ele sunt o acțiune în executare, care în caz contrar se realizează în daune-interese, deoarece este vorba de o obligațiune de facere, acțiune acordată atât sindicatului, care reprezintă interesul colectiv sau profesional cât și fiecăruia din membri, cari fac parte din sindicat și în interesul cărora sindicatul a lucrat.

Art. 31-u consacră jurisprudența tradițională relativă la acțiunile individuale ale membrilor sindicatului. «Persoanele legate printr'o convențiune colectivă de muncă, spune acest articol, pot intenta o acțiune în daune-interese celorlalte persoane sau grupări legate prin convențiunea, care ar viola în privința lor angajamentele contractate».

Acțiunea sindicală, ca sancțiune a unui drept colectiv sau interes profesional, este recunoscută de lege în următoarele trei cazuri: »

1. Cazul prevăzut de *art. 31-t*: «grupările capabile de a sta în judecată, legate printr'o convențiune colectivă de muncă, pot, în numele lor propriu, intenta o acțiune în daune-interese celorlalte grupări, părți la convențiune, membrilor acestor grupări, propriilor lor membri, sau tuturor persoanelor legate prin convenție, care ar viola angajamentele contractate».

După cum se vede, în această ipoteză este vorba de interesul profesional, care trebuie apărut. Or, cum acest interes este reprezentat prin sindicat, este firesc ca acțiunea sindicală să poată fi intentată în acest caz.

2. Cazul prevăzut de *art. 31-e* al. 1: «grupările capabile de a sta în judecată, cari sunt părți la convențiunea colectivă de muncă, pot exercita toate acțiunile, cari nasc din această convențiune în favoarea fiecăruia din membrii lor, fără a justifica mandatul interesatului, suficient că acesta să fi fost avertizat și să nu se opună. Interesatul poate să intervină în instanța angajată de grupare».

În această ipoteză, care este o inovațiune a legiuitorului din 1919, interesul profesional este cu totul depărtat, dacă nu chiar inexistent. Baza acțiunii este o necesitate de fapt foarte diferită de concepțiunea interesului actual care se cere, în procedura dreptului privat, pentru ca o acțiune să poată fi intentată.

3. Cazul art. 31-v alin. 2: «Când o acțiune născută din convențiunea colectivă de muncă este intentată, fie de o persoană, fie de o grupare, celelalte grupări capabile de a sta în judecată, ai căror membrii sunt legați prin convențiune, pot interveni în instanța angajată, din cauza interesului colectiv pe care soluțiunea litigiului poate să o reprezinte pentru membrii lor».

Aici interesul profesional, care poate fi chiar inactual, este la baza acțiunii sindicale.

În fine art. 31-x consacră o diferență fundamentală cu contractul dreptului privat.

După acest text, «sunt valabile dispozițiunile convențiunii colective de muncă prin cari părțile remit arbitrilor, desemnați sau cari se vor desemna în forme determinate, judecarea în tot sau parte din litigiile, cari pot lua naștere cu ocaziunea executării acestei convențiuni». Această dispozițiune consacră valabilitatea clauzei compromizorii, care este interzisă în contractele dreptului privat.

* * *

Acestea sunt principalele dispozițiuni ale legii convențiunii colective de muncă, lege care a trebuit să țină seama mai mult de necesitățile inextinguibile ale instituției ce reglementă, decât de logica principiilor juridice ale materiei contractului. Ea a dat întâietate puterii disciplinare a sindicatului și a trecut pe al doilea plan noțiunea contractuală.

G. PLASTARA

Profesor la Facultatea de drept
din București

Criza individualismului

În cultura generațiilor, ajunse astăzi la maturitate, concepția individualistă a vieții constituie punctul de sprijin fundamental.

Iată în «morală» ideea binelui înăscută în om și impunându-i-se în baza unui ordin intim al conștiinței, care prin caracterul lui, determină valoarea actelor independent de urmările lor sociale.

De unde importanța intenției în morală și în toate științele în legătură cu aceasta.

În «economia politică», teoria clasică a liberalismului economic desprinde prin analiza activității spontane a omului, marile legi ale vieții economice.

Nu numai individul este considerat ca singurul scop al oricărei politici economice, dar conflictele intereselor individuale, manifestele sub regimul liberei concurențe, formează resortul principal al proprietății generale și chiar în baza principiului darwinian al selecției naturale, determină progresul social, forțând pe cei incapabili să dispară în lupta cu cei tari.

Teoria dreptului, mai mult decât oricare alta, este impregnată de individualism.

Întreg complicatul edificiu intelectual al științei dreptului modern se reazămă ca pe o coloană puternică, pe noțiunea fenomenului de drept, considerat ca un atribut al persoanei omenești:

Individul este obiectul dreptului, activ sau pasiv; dreptul subiectiv este puterea recunoscută unei persoane (sau unei voinți, ceea ce înseamnă același lucru) de a se impune în această calitate unei alte persoane, sau mai scurt, este puterea de a voi.

Această facultate, recunoscută persoanei, crează contractul, sursă de obligațiuni, când ea se manifestă de acord cu alte voințe, și își găsește expresia deplină, fie în instituția proprietății, atunci când asupra unui obiect determinat, se impune cu putere absolută și exclusivă tuturor celorlalți indivizi, fie în concepția suveranității, când conferă titularului puterii publice — rege autocrat sau națiunea personificată — dreptul de a ordona în mod suveran.

Atât de adânc este imprimat individualismul în mentalitatea juridică modernă, încât toate fenomenele noi, pe care experiența socială le-a impus studiului doctrinei, au fost introduse în cadrele dreptului subiectiv, suferind o adaptare forțată, de multe ori contrarie firei lucrurilor.

Astfel a fost teoria personalității morale, obiectul atâtor discuții, care a devenit problema centrală a doctrinei moderne, nodul gordian al științei dreptului, tocmai pentru că faptul social pe care tindea să-l explice, proprietatea colectivă, părea în contradicție cu principiile universal admise ale individualismului juridic.

Această concepție generală a culturai sociale moderne, acest postulat, care sub forme diferite constituie nu numai una din marile premise ale tuturor speculațiilor, dar formează parcă substratul sufletesc al democrației burgheze și în același timp fundamentul instituțiilor care o caracterizează, suferă astăzi o criză.

Nu pentru că în domeniul luptelor de idei ar fi acum contestat pentru prima oară, dar, în grabnica prefacere provocată de război, în revoluția violentă sau pacinică de astăzi, în care din temelii se construiește o altă lume, el stă în drumul nouilor nevoi și al nouilor aspirații.

Tendința de fragmentare a masei populare în sindicate este o constatare care se impune și tot astfel curentul de egalizare socială, în dauna liberei activități a individului.

Marele principiu al societății individualiste «libertate» este înlocuit în sufletul mulțimei cu principiul nou al solidarității; proprietatea se transformă; individul este demis din demnitatea superioară, de care s'a bucurat până acum, în favoarea grupului care-i ia locul; din ce în ce mai mult se vorbește în drept public de respectarea intereselor.

Trebue prin urmare să ne întrebăm care este valoarea concepției individualiste? Este ea epuizată și bună numai a figura în muzeul credințelor moarte, sau, la lumina cercetărilor obiective păstrează încă prestigiul unui adevăr durabil?

Chestiunea pusă, în generalitatea ei, având o întindere prea mare, o reducem la domeniul pur al dreptului, mărginindu-ne și aici la simple indicațiuni.

Principalul argument al adversarilor concepțiunii tradiționale a dreptului, considerat ca un atribut al personalității omenești, poartă asupra caracterului metafizic al acestei noțiuni: A vorbi de „atribut“ în analiza fenomenului social al dreptului, fenomen real și susceptibil de o constatare obiectivă, este de a lua drept explicație un cuvânt lipsit de orice valoare și a continua metoda scolastică, într'un timp când toate științele s'au stabilit pe baze pozitive.

Tot la o explicație metafizică trebue să facem recurs, când voim să justificăm autoritatea mai mare, puterea privilegiată pe care o are voința titularului dreptului,

atunci când se impune, fie tuturor celorlalte voinți, când e vorba de proprietatea sau de puterea publică, fie uneia sau unor voinți determinate, când este vorba de obligațiuni.

Nu suntem nevoiți, pentru ca proprietatea, de pildă, să poată fi un drept subiectiv, un atribut al titularului ei, să considerăm voința acestuia, în privința obiectului asupra căruia se exercită, ca fiind superioară tuturor celorlalte, ca fiind de o esență deosebită, prin urmare, să reintrebuițăm limbajul învechit al metafizicei medievale și chiar, după cum susținea Auguste Comte, să acceptăm implicit ideea unei puteri supra naturale, care singură ar putea conferi acest privilegiu?

Fără îndoială, critica astfel formulată este justă: noțiunea dreptului subiectiv cuprinde elemente scolastice, care nu mai pot găsi loc în cadrele determinate ale ideologiei moderne; din ea isvorăsc confuziuni și multiple obstacole în progresul tehnicii juridice.

Dar aceste argumente isbesc mai mult în structura formală a noțiunii de drept, decât în fenomenul social pe care îl reprezintă; astfel că este destul să înlocuim postulatul puterii supra terestre și limbajul scolastic cu un fapt din domeniul experienței, pentru ca să intrăm pe calea explicațiunii științifice și să ne procurăm o o bază pozitivă.

Lucrul a fost întreprins în dreptul public de D-I Esmein, care, pentru a susține ideea suveranității naționale, concepută ca putere absolută de a comanda, o consideră ca interpretarea juridică ea mai exactă și adecuată a puterii de fapt, exprimată prin opinia publică¹⁾.

Această explicațiune are marele merit de a ține seama de rolul incontestabil al forței în creațiunea fenomenului juridic și de a scobiți concepțiunea subiectivo-individualistă a dreptului din nouri misticismului, așezând-o pe o bază biologică.

În adevăr, la origina dreptului de proprietate quiritar (domenium), nu găsim puterea individului, care prin luptă își apropiează obiectul pe care îl dorește? la origina dreptului de suveranitate (imperium), nu descoperim monopolizarea puterii colective de către unul sau mai mulți guvernanti? și în evoluția dreptului pozitiv, schimbarea echilibrului forțelor sociale nu a fost un factor determinant?

Este adevărat că la această încercare de întinerire a concepțiilor tradiționale, adversarii răspund dovedind că rezultatul votului universal, care ar trebui să exprime forța socială cea mai mare, nu reprezintă în majoritatea cazurilor decât voința unei infime minorități a cetățenilor, astfel că dacă, pentru a justifica puterea deocamdată a guvernanților sau autoritatea legii în sensul individualist, ne-am servi de această explicațiune, nu am dobândi un fundament mult mai solid²⁾.

Dar obiecțiunea, redusă la o simplă comparațiune de cifre, este sumară și în orice caz nu rezolvă problema, care și de aci înainte rămâne deschisă.

Să vedem însă ce ne oferă D-I Duguit, adversarul cel mai strălucit al individualismului juridic, în locul noțiunii de drept subiectiv, și care este valoarea conceptului, pe care se sprijină teoria atât de original dezvoltată în lucrările care l-au făcut celebru?³⁾

În esență, regula de drept, în care D-sa vede principiul organizării viitoare, exprimă solidaritatea socială, adică «faptul interdependenței, unind prin comunitatea

trebuințelor și prin diviziunea muncii pe toți membrii omenirii și în special pe toți membrii aceluiaș grup social».

Această regulă, isvorând în mod spontan, ca o reacțiune socială necesară, nu crează nici în profitul individului, nici în profitul societății, drepturi veritabile. Ea determină numai pentru fiecare individ, în mediul social, o anume situație, legată în mod strâns de situația celorlalți (situație obiectivă în opoziție cu dreptul subiectiv) și care îl constrânge la o anumită atitudine, activă sau pasivă, adică la obligațiunea socială de a îndeplini o anumită misiune.

D-I Duguit invoacă în sensul acestei concepțiuni autoritatea lui Auguste Comte, care, în «Systeme de politique positive» susținea cam același lucru: «În starea pozitivă care nu admite titluri cerești, ideea de drept dispăre în mod irevocabil. Fiecare are datorii și față de toți, dar nimeni nu are nici un drept propriu zis. Cu alte cuvinte, nimeni nu mai posedă alte drepturi decât acelea de a-și face datorii».

Ideea solidarității a făcut în ultimii ani progrese enorme în opinia publică universală: D-I Leon Bourgeois, în special, și D-I Gide s-au făcut șampionii ei, încercând să-i dea armatura intelectuală a unei savante teorii și dezvoltându-i importante aplicațiuni.

Incontestabil, solidaritatea omenească este un fenomen, pe care știința nu mai poate să-l treacă cu vederea: fără îndoială, în interiorul unui grup închis, situația și activitatea fiecăruia este condiționată de situația și de activitatea celorlalți; dar, acest fapt, considerat în multiplele manifestațiuni în care ni-l dă observația vieții sociale, poate da loc la generalizări atât de vaste, atât de imprecise și de multe ori chiar contradictorii, încât este greu să găsim în el adevărul, formula clară care ar putea fi germenele unei noi teorii a dreptului.

Chiar propagatorii solidarității nu se înțeleg asupra naturii ei: D-I Durkheim vede sursa solidarității în faptul diviziunii muncii sociale, prin urmare în diferențiere; D-I Gide, din contră, preconizează solidaritatea prin asemănare, astfel că constată într-însa mai mult un rezultat al unificării sociale: D-I Bourgeois încearcă să găsească o bază juridică în teoria quasi-contractului. Acordul, după cum vedem, este departe a se face între autori. Pe lângă aceasta, ne putem întreba: Între multiplele reguli, care se pot prevala de titlul solidarității, prin ce se va distinge cea care merită a deveni o regulă de drept, și odată recunoscută, prin ce virtute superioară va reuși să se impună celor care dețin de fapt puterea în societate? Pentru a impune guvernanților obligația de a formula și aplica această regulă, nu trebuie să recunoaștem principiului solidarității o valoare absolută, să-l considerăm de o esență superioară și prin urmare, să ne reîntoarcem pe altă cale de metafizică scolastică, atât de criticată de reprezentanții pozitivismului juridic?

Ceeace este sigur însă, e că deviza solidarității a servit cu mult succes în anii din urmă tuturor partizanilor unei politici sociale, cari, suferind impulsia curentului egalitar isvorât din socialism, dar, nevoind să primească nici teoriile economice ale acestuia, nici programul său revoluționar, au găsit în solidarism o formulă de împăcare socială și o dogmă pentru a justifica o serie de reforme, cerute de mișcarea muncitorească, în contradicție cu principiile individualismului burghez.

La acest sens mărginit — care exprimat în alți termeni își are originea în Proudhon — la acest sens egalitar, conform nouilor tendințe de transformare socială, pare să ne reducă în definitiv regula de drept solidaristă a D-lui Duguit, și rezultatele la care este condus pe

1) Esmein — Dr. Constituțional, 5-a ed. pag. 239.

2) L'Duguit — Le droit social, le droit individuel et la transformation de l'Etat, ed. 2, pag. 27 și urm.

3) v. supra și «l'Etat, le droit objectif et la loi positive».

această bază, între altele adoptarea sindicalismului, nu pot decât să confirme această părere.

În acest caz însă, regula de drept, destinată a lua locul noțiunii de drept subiectiv, poate să fie o formulă utilă, poate să fie în sensul special pragmatic adevărată, în drumul progresului poate evita dificultăți tehnice, pe care concepțiunea individualistă le întâlnea la fiecare pas, dar nu poate avea pretenția să rezolve în mod definitiv dificila problemă a dreptului.

Individualismul suferă astăzi, discreditul de care sunt isbite în toate domeniile, vechile concepții burgheze.

Misticismul social, care făcuse din individ creatorul tuturor valorilor, divinizează acum societatea egalitară.

Numai viitorul ne va spune dacă el este o dogmă care moare, sau dacă conține destulă viață pentru a renaște în altă formă.

ALFRED CRUTZESCU

Doctor în drept din Paris, Avocat

Cuvântarea ținută de d-l Dem. I. Dobrescu, decanul Baroului de Ilfov cu ocazia depunerii jurământului d-nei Ella Negruzi, ca avocat, dinaintea Curții de Apel din București.

Onorată Curte,

În numele Baroului din Județul Ilfov, felicit și eu pe prima femeie avocat în Capitala României-Mari, care face experiența feminismului în Barou.

Noi am crezut că trebuie să le admitem în Corpul nostru tocmai pentru că să se facă această experiență. Neîncercători în teoriile feministe care exagerează calitățile femeii, nici în teoriile anti-feministe care exagerează defectele ei, noi am găsit că nu trebuie să fim nici feminisți nici anti-feminisți și să fim pur și simplu juristi.

Omenirea a ajuns la concluziunea că toate criteriile pentru acordarea drepturilor indivizilor sunt neserișoase și am ajuns la libertate și egalitate pentru că concurența să arate aptitudinile și calitățile indivizilor și secelor.

Dar dacă ne îndoiim de toate aceste teorii, pentru că trebuie să te îndoiști chiar de îndoiala ta, nu ne îndoiim de o calitate a d-c., de calitatea inimii d-c. Omul reprezintă în drept rațiunea rece, și în profesiunile juridice se întâmplă ceare se întâmplă în orice profesiune: O deformațiune profesională, o dezumanizare profesională, pentru că profesionistul devine un cadavru. Noi ajungem să vedem înfrun proces numai spețe și să uităm pe împrișinat cu toate durerile lui. De acum am făcut din dreptul de astăzi, un mausoleu logic, o construcție arhitectonică grandioasă. Dar în acest mausoleu juridic întocmai cași în acele temple indiene mari, îngheși îndată ce ai intrat. D-c. reși umaniza dreptul, d-c. reși aduce în drept legile carității, legile inimii calde, pentru că templul dreptății trebuie să fie ca unul din acele palate fermecate care se întorc după soare, întrucât omenirea vrea în drept, mai multă căldură, mai multă inimă.

Alocuțiune care trebuia ținută de d-l Dem. I. Dobrescu, Decanul Baroului de Ilfov, la comemorarea lui T. Maiorescu, care nu s'a ținut din lipsă de timp, în cuprinsul următor:

După cum omul reprezintă natura ajunsă conștiință de ea însăși, omul superior al unei națiuni reprezintă conștiința de sine a națiunii care l'a produs, și comemorarea omului superior, înseamnă hotărârea ei de a fi. Filosoful spunea, cuget, deci sunt; națiunile spun, comemorez, deci voi fi.

Cu această semnificație Corpul avocaților ia parte la comemorarea lui T. Maiorescu, pentru că el a fost o po-

dobă a Baroului Capitalei. Omul mare, ca și diamantul mare, are fețe multe și toate prețioase. Și Maiorescu mare profesor, mare literat, mare om politic a fost și un mare avocat. Dintre giganții Baroului, el era cel mai mare.

Caracterul lui de avocat era din caracterul lui de om de știință, de om de voință și de filosof. Noi nu cunoaștem revoluție mai mare în filosofie decât atunci când Socrate ajungea să spună că trebuie să ne cunoaștem pe noi înșine, pentru că de atunci omenirea se hotără să scape de dogmatismul teologic și metafizic. Ea trebuia să ajungă la scepticismul sofistilor și criticismul lui Descartes și Kant.

Concluziunea criticismului care nu este decât scepticismul rațional, ajungea la concluziuni care puteau fi fatale pentru spiritul uman: Noi nu cunoaștem decât umbra lucrurilor, întocmai ca oamenii din grotă lui Platon; Știința este o aproximație; pozitivismul este o credință; dreptatea și adevărul social variază cu timpul, cu locul și cu individul; nu vom cunoaște niciodată adevărul; ignoramus, ignorabimus.

Aici omenirea se găsea la o răspântie periculoasă. Sau cădea în hamletismul paralizant și copleșitor; sau în bayronismul sceptic dar plin de voință. Și omenirea ajungea la concluziunea că dacă noi nu putem afla adevărul, fiecare individ să-și formeze adevărul lui. Lumea mea este voința mea. Și cu modul acesta scepticismul filosofic ajungea la dogmatismul practic, Omul trebuie să fie sceptic în teorie și dogmatic în conduită, sau cum ar zice Kant: sceptic în rațiunea pură și dogmatic în rațiunea practică.

T. Maiorescu era un sceptic în teorie și un dogmatic în conduită și tot astfel era și ca avocat. Era un avocat dăraj care-și apăra cauza lui, cu hotărâre neștrămutată; el nu menaja nici părerea adversarului și nici pe adversar, pe care-l copleșa sub greutatea argumentelor sale și sub tăgădul spiritului său fin și ironic.

Era ajutat în avocatură de preparatiunea lui filosofică și de prestigiul lui de om curat și superior. Avocatura este artă de a convinge pe magistrat de dreptatea cauzei tale, dar această artă este mai totdeauna empirică. La Maiorescu avocatura era o artă științifică care se folosea de datele științei psihologice pentru a lucra asupra spiritului judecătorului; se servea de logică pentru a dovedi eroarea și adevărul; se servea de sociologie pentru ca să arate consecințele soluțiunii magistratului; se servea de filosofie pentru ca să arate înțelesul înalt al legii în sistemul filosofic al naturii.

Maiorescu a fost un filosof și în avocatură.

DECRETE-LEGI NERATIFICATE

«Legea pentru imobilizarea și repartizarea produselor agricole» este una din cele dintâi legi importante ale Parlamentului actual^{*)}. Legislația acestui Parlament este așteptată cu atât mai mare nerăbdare cu cât ea urmează să elucideze atâtea chestiuni nelămurite, punând totodată capăt și dând soluțiuni legale conglomeratului legislativ emanat în timpul războiului aproape în întregime dela puterea executivă. Pentru aceea, orice lege nouă este binevenită, chiar dacă nu ar avea decât meritul să scape instanțele judecătorești de noianul decretelor-legi anterioare. Și socotim că interpretul, fie el magistrat sau avocat, nu e pretențios dacă cere ca o lege elaborată în orice ramură de activitate de Parlamentul de astăzi, să clarifice în-

^{*)} Publicată în «Monitorul Oficial» No. 251 din 5 Martie 1920.

treaga situație creată în acea ramură de decret-lege care trebuiesc supuse ratificării lui.

Nu este însă așa cu legea mai sus citată. Dacă s'ar cerceta monumentală colecție a «Monitorului Oficial», s'ar găsi în materia imobilizării produselor agricole cel puțin cinci decret-lege^{*)} toate supuse ratificării ulterioare a Parlamentului și toate până în prezent neratificate, cari, ediciând reguli de imobilizarea diferitelor cereale, dispun să se facă anumite repartiții a produselor, institue pe deșănătorul lor ca depozitar, îl obligă să facă anumite declarații, aplică sancțiuni severe delincvenților și fixează proceduri speciale pentru judecarea infracțiunilor. Legea nouă se mărginește să reproducă fraza stereotipă că «toate dispozițiile contrarii legii sunt și rămân abrogate» (art. 28), fără să ratifice vreunul din decret-legele anterioare, deși în redacția ei se servește de textul unora din ele. Soluția e simplistă, dar nu e lipsită de dificultăți. Din textul citat rezultă implicit că toate decret-legele anterioare nu vor mai putea fi ratificate. În adevăr, cum s'ar putea ca legiuitorul care a edictat în lege pedepse foarte aspre, să vină ulterior și să ratifice decret-lege care conțin pedepse mai blânde și pe cari el a avut grija să le declare abrogate? Sau să vină și să ratifice aceste decret-lege, cari institue altă procedură decât aceea a legii deja votate?

Care este atunci situația creată de noua lege față de infracțiunile comise în timpul decret-legele anterioare neratificate și, după cât se vede, ce nu se vor mai ratifica? Ea s'ar putea examina din două puncte de vedere și anume: al proceselor încă nejudicate și al pedepselor deja executate. Trebuie să notăm că problema, fără a fi deloc specială, se va pune oricând că un decret-lege respins dela ratificare a socotit ca infracțiuni anumite fapte și a edictat pedepse pentru cei ce le-au comis. Iată, în ce privește primul punct de vedere, un fapt pe care un decret-lege anterior îl incriminează ca infracțiune și pe care noua lege îl socotește de asemeni, fapt cu judecarea căruia instanțele judecătorești sunt deja sesizate în momentul promulgării legii. Incontestabil, că fapta fiind comisă, nu se va putea aplica inculpatului pedeapsa din noua lege, căci aceasta nu are efect retroactiv. Dar nu se va putea pronunța nici pedeapsa din decretul-lege pentru faptul comis pe timpul acelui decret, pentru că acesta, nefiind ratificat, nu există. Și astfel, judecătorul va trebui să pronunțe absolvirea, deși, ambele dispozițiuni legislative consideră fapta comisă ca o infracțiune, — pentru că în timpul comiterii faptei nu era o lege care s'o pedepsească. Bineînțeles, că nu s'ar putea vorbi despre legea mai blândă sau despre cea mai aspră, pentru că nu avem de aplicat decât o singură lege, care nu exista în momentul comiterii faptului.

A doua chestiune, de mult mai mare însemnătate, este aceea a pedepselor pronunțate și executate deja la epoca promulgării legii noi. Dela cel dintâi decret-lege cunoscut de noi în această materie (16 August 1917), până la legea votată de actualul Parlament au trecut mai mult de doi ani și jumătate, în care timp, aplicându-se cele cinci decret-lege, s'au pronunțat nenumărate pedepse; iar «infracțorii» condamnați «sub rezerva ratificării Parlamentului», au plătit amenzi importante sau au făcut multe luni de închisoare. Dacă Parlamentul actual refuză ratificarea acestor decret-lege sau o socotește inutilă, cum pare că rezultă din textul mai sus citat, nu se va expune oare Statul la nenumărate acțiuni în daune? Nu va putea fi obligat la restituirea amenzilor și la desdăunarea celor ce au căzut victimă sistemului de legiferare al puterii executive? Dar, dacă aceste dispozițiuni legislative ale guvernului nu devin legi, pentru că nu capătă ratificarea ulterioară a Parlamentului, cum putem considera arestările pronunțate și aplicate fără lege, când Constituția proclamă că «nici o pedeapsă nu poate fi înființată decât în puterea unei legi» (art. 16)? În ce situație penală se va afla Ministrul care a înființat-o și judecătorul care a aplicat-o? Iată, prin urmare, la ce serioase consecințe poate duce neratificarea unor decret-lege cari cuprind dispozițiuni penale și iată cum, dacă dreptul de necesitate a obligat instanțele judecătorești să le aplice, există și astăzi un drept de necesitate pentru legiuitor să le ratifice.

Cum numărul lor e foarte însemnat și cum multe din decret-legele au pierdut astăzi din importanța lor, ratificarea este desigur o operă grea. Față de imperioasa necesitate ca aceste decret-lege să fie ratificate vrând-nevrând, rămâne de văzut dacă soluția ratificării lor în bloc nu ar fi nemerită, fixându-se efectul lor legislativ numai pentru trecut. Parlamentul ar rămâne să aleagă în urmă, adoptându-le prin alte legi noi, pe acele din decret-legele ratificate de el, cari va socoti că merită și este necesar să le mai acorde efecte legislative și pentru viitor.

GEORGE P. DOCAN

Judecător R.-Sărat

1920 Martie 10

CRONICA JUDICIARA

Comerciantul concurent, care pentru interese personale, provoacă sau ușurează, rupțura din partea unui funcționar al concurentului său, a contractului de locație de servicii, este responsabil de daune.

Lipsa de brațe a provocat în Franța, cu și peste tot unde sunt întrebuințate lucrători, o concurență ilicită între comercianți și industriași, corupând lucrătorii prin promisiuni de salarii mai mari și condițiuni mai avantajoase, și determinându-i a părăsi convențiunile încheiate cu patronii lor, primind a servi pe acei cari le ofereau remunerații mai mari.

Tribunalul de comerț din Combray, la 13 Ianuarie 1920, a avut să judece acțiunea făcută de industriașul Monnietz contra altui industriaș Herbin și a lucrătorului Dhont prin care cerea să fie condamnați solidari la 4000 fr. daune interese 1) Herbin, pentru că a corupt pe lucrătorul Dhont de pe șantierul lui unde lucra la Avesnesles-Aubert și 2) Lucrătorul Dhont Remy, pentru că a cedat solicitărilor lui Herbin și a rupt astfel contractul de muncă.

*) 1) Decret-lege No. 893 din 14 August 1917, publicat în «Monitorul Of.» No. 116 din 16 August 1917.

2) Decret-lege No. 3472 din 26 Noemb. 1918, publicat în «Monitorul Of.» No. 200 din 28 Noemb. 1918.

3) Decret-lege No. 135 din 11 Ianuarie 1919, publicat în «Monitorul Of.» No. 233 din 13 Ianuarie 1919.

4) Decret-lege No. 2417 din 18 Iunie 1919, publicat în «Monitorul Of.» No. 51 din 21 Iunie 1919.

5) Decret lege No. 3376 din 7 August 1919, publicat în «Monitorul Of.» No. 89 din 8 Aug. 1919. (Acet decret deși ridică imobilizarea cerealelor, pedepsește specula cu pâinea, precum și infracțiunile, comise de morari).

Tribunalul a admis acțiunea condamnând solidar pe Herbin și Dhont să plătească lui Monniet 1500 lei daune interese; considerentele sunt:

«Având în vedere că la 14 Mai, Dhont a abandonat brusc și fără preaviz șantierul, când era în plină activitate, plecând pe șantierul aparținând lui Herbin.

Având în vedere că în asemenea condiții, demersurile lui Herbin au fost cauzele cari l-au determinat să plece, constituind un act de concurență ilicită făcându-l răspunzător de daune;

Având în vedere că plecarea bruscă a lui Dhont îl face și pe el răspunzător de daune; urmând că Herbin și Dhont să fie considerați ca solidari responsabili de prejudiciul cauzat.

Condamnă etc.

Pentru concurența ilicită vezi: S. 1905. 2. 284. Cass. fr. 27 Mai 1908. S. 1910. I. 118. D. 1908. I. 459.

Pentru solidaritatea în caz în de culpă comună a debitorilor v. Cass. fr. 3 Iunie 1902. S. 1902. I. 485. D. 1902. I. 452.

* * *

Chiriașul care este în imposibilitate de a-și găsi locuință nu poate fi expulzat cu toate că există din partea sa o renunțare expresă la contract.

În virtutea principiului că aparține judecătorului să fixeze termenele executării condamnățiunii pronunțate de el, cu condiția ca să uezze de ea moderat, având în vedere situația debitorului, principiu pus în art. 1101 c. c. al. II fr. 1244; Tribunalele franceze au găsit în aceste principii facultatea de a acorda pentru expulzare un termen în raport cu circumstanțele cărora locatarul a rămas complet străin.

În speță, Văduva Legrand, proprietara unei case situate la Paris, ceruse evacuarea chiriașului M. Grelinger pe motiv că renunțase benevol la contract.

Chiriașul s'a apărat, arătând că nu poate să se supue de oarece, cu toate demersurile sale, n'a putut găsi o altă locuință, promițând să plece imediat ce o va găsi, iar până atunci să plătească o majorație de chirie de 40%.

Tribunalul motivează:

«Având în vedere că congediul era regulat și fusese acceptat de chiriaș, trebuie ca, din punct de vedere juridic, expulzarea să fie valabilă și ordonată.

„Dar având în vedere, că dacă este adevărat că Tribunalele trebuie să aplice dreptul fără să se ocupe de executarea hotărârilor lor, ele trebuie, înainte de toate să se silească a fi juste; or, ele nu ar fi expulsând și lăsând fără adăpost un locatar și familia lui, atunci când nu e culpa lui — de oarece prin o consecință directă a stării de război, el nu poate găsi o altă locuință; că mai mult încă, imposibilitatea în care s'ar putea găsi portărelul, executând hotărârea, ar tinde să facă acest titlu autentic ineficace și i-ar ridica forța lui; astfel că e în interesul ordinii publice, să evite aceasta.

„Că pentru toate aceste motive, judecătorul, în perioada ce trece actualmente, trebuie să acorde un termen de grație destul de lung pentru a permite chiriașului să-și găsească o altă locuință mai cu seamă că el oferă o majorare de 40% și plătește regulat chiria.... etc.

„În consecință: acordă chiriașului un termen de grație până la 8 Ianuarie 1921“.

Vezi: Troplong, Echange et Louage 3-a ediție No. 434. Fusier Herman, Rep. V^o Bail No. 2105.

La francez e legea din 28 Octombrie 1919 care prin art. 3 recomandă judecătorilor de a fixa termenele executării deciziunilor pronunțate de el, uzând de dispozițiile art. 1101 c. c. 1244 fr. cât mai larg în favoarea debitorilor.

* * *

Afacerea Caillaux

Înainte Inaltei Curți de Justiție din Paris se deefăsoară interesantele interogatorii cari se iau lui Caillaux și martorilor, de către Procurorul general și Leon Bourgeois.

Ca studiu economico-social este extrem de interesant răspunsul dat de Caillaux asupra călătoriei sale în Italia la 1916.

«Vă asigur, spune Caillaux, și ași fi jurat dacă ași fi avut dreptul, că n'aveam nici cea mai mică gândire politică când m'am dus în Italia. Dar aveam adeseori, sentimentul net că pacea trebuia preparată.

«Eram partizanul unei uniuni economice cu Italia pentru ca cele două țări (Franța și Italia) să poată trage profit după război, să se unească financiarmente și să întindă la circulația fiduciară, uniunea existând între ele pentru circulația monetară.

Un mare fapt economic a lipsit înțelepciunii oamenilor de Stat: este că de aproape 50 de ani, Europa s'a transformat complet, că ea a devenit o imensă uzină, neputând să se alimenteze complet decât cu Lumea-Nouă.

Acesta e atât de adevărat încât M. Hoover spunea de curând, că pentru ca Europa să poată trăi din ea însăși, ar trebui să suprimăm 100 milioane Europeeni.

Franța, în particular, totuși trăia, reușind a plăti cumpărăturile sale în străinătate prin vânzarea produselor de lux, și dispunea în același timp de veniturile capitalului împrumutat în străinătate și de produsul călătoriilor străinilor în Franța.

Războiul, prelungindu-se, Franța, creditoarea lumii, va deveni debitoare ea însăși. La sfârșitul anului 1916, această pericolosă situație mă preocupa. «Ce are să fie după pace?!» Cum vom putea restabili producțiunea noastră, fiind dat lipsa manoperei.

Căutam soluții... și am găsit că trebuiau stabilite uniuni economice cu țările complementare nouă: Italia, Belgia, Spania, etc. Noi puteam da capitaluri Italiei; ea putea să ne dea oameni. Ar fi fost o colaborare foarte profitabilă, cu scurt termen. La conferința păcii, cele două țări și-ar fi putut apăra interesele lor cari se acordau, să fi cerut de exemplu, remiterea datoriilor interaliatate. Războiul se face cu oameni, cărbuni și fier. Oamenii nu se plătesc. Franța dădea soldații ei. Era oare drept ca noi să restituim cărbunele? Cărbunele și fierul erau furnizate de aliați; Franța și Italia unite ar fi putut să dea o probă de activitatea lor întinzând la biletele de bancă uniunea monetară, pe care mulți vroiau să o distrugă. Este în adevăr contrariu dela ceea ce trebuia să facem. Pentru a restabili balanța comercială, trebuie să exportăm foarte mult fără a aștepta; dar trebuie în același timp să se restrângă circulația biletelor de bancă, să se lărgască cursurile, ceea ce ar fi împiedecat excesul speculațiunii. S'ar fi așezat astfel mai bine situația schimburilor.

Întrezărisem necesitatea acestor chestiuni și iată care a fost tema convorbirilor mele în Italia».

I. COHEN

RECENZII

REFORMA MUNCITOREASCĂ

D. R. Ioanișescu. **Charta muncii: Contractul colectiv, organizarea internațională a muncii, fazele contractului de muncă**, Vol. I. București, 1920.

D-l D. R. Ioanișescu, profesor de legislație industrială la Academia de înalte studii comerciale și industriale a dat la lumină vol. I din marea operă pe care D-sa a întreprins-o asupra „Reformelor muncitorești“, tratând în volumul de față despre **Contractul colectiv de muncă**.

În aceste vremuri de anarhie și dezorientare, când masele muncitorești dibuesc spre a găsi adevăratul făgaș al revendicărilor lor, în mijlocul unei Societăți, care se sbate pentru a restabili armonia și pacea socială, studiul documentat al d-lui Ioanișescu, servește de îndreptar în elucidarea conflictului dintre capital și muncă, conflict,

care în ultimul timp s'a transformat în lupte cu caracter revoluționar.

De sigur că nici căpitații n'au înțeles transformarea ce s'a operat în condițiunile de viață și raporturile, — ce războiul mondial a provocat, — economice, sociale și chiar politice stabilite între capital și muncă; dar nici muncitorii n'au înțeles, care e calea cea mai bună spre ași realiza revendicările lor, căci nu prin violență, prin arbitrar, prin inconsecvențe se poate înfăptui o operă solidă, care cere liniște, cumpătare, multă reflexiune, și mai cu seamă justă măsură a aplicației ei, ca să nu stingherească armonia și pacea socială.

În mijlocul, prin urmare al acestei dezorientări și dintr-o parte și dintr'alta, studiul d-lui Ioanînescu a venit la timp spre a limpezi una din cele mai grele probleme, care stau la baza reformelor muncitorești: **Contractul colectiv de muncă.**

În partea I-a a studiului său d-l Ioanînescu face o expunere istorică foarte clară și precisă asupra fazelor prin care a trecut contractul de muncă, arătând legătura intimă ce a existat între evoluția socială și starea muncitorului: în antichitate: sclav; în evul mediu: semi-iobag, în timpurile contemporane: absolut liber, dar muritor de foame; iar astăzi: sub tutela statului; care-i garantează condițiunile de muncă, salariu, viață, etc.

În partea II-a, autorul se ocupă de organizarea internațională a muncii, așa cum a fost schițată în Tratatul de pace dela Versailles, Partea XIII, art. 387-428, în scopul de a asigura lucrătorilor din toate țările condițiuni asemănătoare — pe cât împrejurările economice, sociale și politice a fie cărui popor vor îngădui —, în cea ce privește: reglementarea orelor de muncă, stabilirea unui salariu minimum, asigurări sociale: batrînețe, invaliditate, boală, accidente, etc. ocrotirea muncii minorilor, femeilor, și chiar adulților din industriile insalubre, organizarea învățămîntului profesional și tehnic, etc.

În partea III autorul se ocupă de **Contractul colectiv de muncă** arătând necesitățile, care l'a impus, caracterul său juridic —, care după d-l Ioanînescu, este o instituție de drept public, care trebuie să reglementeze raporturile dintre patronat și salariat, în sensul unei cât mai echitabile armonizări a intereselor ambelor părți.

După ce face un istoric asupra legiferării Contractului colectiv de muncă în diferite state, revenind la țara noastră, cere legiferarea lui, în care scop în anexă ne dă un Anteproiect de lege pentru reglementarea contractului colectiv și înființarea consiliilor de împăcare și Curților de arbitraj.

E. C. DECUSARA.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența dela 26 Decembrie 1919

Președinția d-lui G. V. BUZDUGAN, Președinte

I. Săparis cu Eliza Iosef și alții

Deciziunea No. 352

Creditor. — Cerere de separație de patrimoniu. — Inscricția privilegiului său. — Nu se cere titlu scris. — Art. 781, 1718, 1743, 1780, 1783 cod. civil și art. 725-727 pr. civilă.

În virtutea art. 781 cod civil creditorii succesiunei pot cere separațiunea de patrimoniu pentru a împiedica confuziunea averii defunctului lor debitor cu aceea a moștenitorilor; iar pentru conservarea acestui drept, art. 1743 permite luarea unei inscripții asupra imobilelor defunctului în termen de șase luni dela data deschiderii succesiunii.

Pentru a cere această inscripție creditorul n'are nevoc de un titlu scris, căci legea vorbește numai de „creditor“ și nu face nici o deosebire, fiindcă titlul este numai un instrument probatoriu, a cărui lipsă nu exclude existența creanței.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut de d-l Consilier Gr. Ștefănescu;

Pe d-l advocat Valerianu în dezvoltarea motivelor de recurs și pe d-l advocat Flechtenmacher în combateri.

Deliberând,

Asupra motivului de casare:

Violară art. 781 și 1743 c. civ. și omisiune esențială:

«Sun' creditorul defunctului Samuel A. Iosef pentru suma de lei 351.736 pentru care i-am făcut acțiune comercială în anul 1916, pe când Samuel A. Iosef era încă în viață. Debitorul meu Iosif încetând din viață, am cerut conform art. 781 c. c. separațiunea de patrimoniu și conform art. 1743 c. civ., inscripțiunea dreptului meu asupra imobilelor succesiunii».

«D-l Președinte al Trib. Notariat mi-a admis cererea numai în parte pentru 98.000 lei, și mi-a respins-o pentru restul creanței sub mo'iv că n'am creanță scrisă de cât pentru 98.000 lei; Ori, art. 781 și 1743 c. c. acordă ori cărui creditor dreptul de a cere separația de patrimoniu și în consecință inscripțiunea acestui drept, deci și creditorului fără act scris, căci, cum în drept nu există nici o deosebire între creditorul cu act și cel fără act scris, căci legea vorbește de creditor în genere, fără nici o restricțiune, justiția nu poate face distincția și crea decăderi în afară de lege pentru creditorul fără act scris».

«Întreaga teorie și jurisprudență franceză recunoaște acest drept și creditorului fără act scris, iar instanța de fond comite o gravă eroare de drept, când spune că legiuitorul nostru a urmat în această materie sistemul legiuitorului belgian și nu cel francez, căci art. 781 și 1743 c. civ. sunt identice cu acele franceze, și cu totul deosebite de cele belgiene».

«Onor Curtea de Apel, omite cu totul de a se pronunța asupra cererii mele și de oarece pentru valoarea butoaelor presint acte scrise, nu mi se poate, refuza inscripția, iar în ce privește daunele, ele rezultând dintr'un contract scris sunt creditor cu act scris».

Având în vedere deciziunea supusă recursului din care se constată că obiectul procesului este următorul:

Cu o scrisoare comercială din 18/31 Decembrie 1915, I. Săparis a cumpărat o cantitate de 150.000 litri spirt, dela Samuel Iosef, din care s'a predat numai 7 vagoane, deși vânzătorul primise plata integrală pentru toate 15 vagoane:

De aci acțiune comercială din partea lui Săparis reclamând: a) întoarcerea sumei de 98.850 valoarea spiritului nepredat; b) Daune de 224.000 lei rezultând din neexecutarea convențiunei; c) Plata sumei de 31.536 lei valoarea unor butoaie nerestituite;

În cursul procesului moare Samuel Iosef și atunci Săparis cere Tribunalului de Notariat Ifov, inscripțiunea privilegiului separațiunei de patrimoniu pentru toate sumele reclamate, în total 351.736 lei, asupra imobilului defunctului din str. Academiei No. 25, iar Tribunalul admite inscripțiunea numai pentru 98.850, refuzând-o pentru rest. Se face apel de Săparis și Curtea de București secția 4 confirmă în totul încheerea Tribunalului, însușindu-și toate motivele¹⁾.

Având în vedere că Tribunalul justifică soluțiunea dată pe faptul că pentru pretențiunile dela punctele b și c, reclamantul nu prezintă act scris, condițiune ce-

1) A se vedea publicată tot în acest număr la pag. 170 însoțită de Nota D-lui Costin (N. R.)

rută de art. 1783 cod. civil și art. 725 și 727 pr. civ., pentru inserierea privilegiilor;

Considerând că conform art. 781 c. c., creditorii succesiunii pot cere separațiunea de patrimoniu pentru a împiedica confuziunea averii defunctului lor debitor, cu aceea a moștenitorilor, iar pentru conservarea acestui drept, art. 1743 permite luarea unei inscripțiuni asupra imobilelor defunctului, în termen de 6 luni dela data deschiderii succesiunii;

Considerând că dispozițiunile acestor texte nu sunt decât aplicațiunea principiului de echitate înscris în art. 1718 c. c., după care toată averea unui debitor este gajul creditorilor săi; că, art. 781 c. c., acordă dreptul de separațiune oricărui creditor al defunctului, fără a distinge între acei se posedă sau nu posedă act scris emanat dela debitor; că scopul urmărit de textele sus citate fiind de a menține creditorilor succesiunii gajul lor legitim, asupra averii defunctului, este indiferent dacă creanțele pentru care se cere separațiunea sunt certe și lichide în momentul cererii inscripțiunii sau vor avea a se lichida mai pe urmă, și nu este de admis că acei cari ar fi lipsiți de un act scris să nu poată beneficia de dreptul separațiunii de patrimoniu, atunci când legea nu face nici o deosebire, dat fiindcă titlul este numai un instrument probator, a cărui lipsă nu exclude existența creanței, și ar fi nedrept ca creditorii ce nu au sau nu au putut ca să-și procure asemenea titluri, precum aceasta se poate întâmpla în afacerile comerciale sau în obligațiunile ce nasc din quasi-delicte, să-și vadă dreptul periclitat prin expirarea termenului de 6 luni prevăzut de lege, mai înainte de a-și fi stabilit ori valorificat creanța în Justiție;

Considerând că art. 1780—1782 c. c. și 725—727 pr. civ., se referă la formele exterioare a inscripțiunii pentru acele privilegii care decurg dintr-un titlu de creanță și de aceea în art. 1783, legiuitorul vorbește de prezentarea titlului la luarea inscripției, pe când în art. 1743 este vorba de o preferință care decurge din calitatea de creditor al defunctului, menită să profite mai ales creditorilor chirografari și odată această calitate afirmată prin acțiunea introdusă în justiție, inscripțiunea beneficiului separațiunii de patrimoniu asupra imobilelor succesiunii nu poate fi respinsă pe motivul lipsei de titlu sau a faptului că creanța nu este încă lichidată;

Considerând că în speța ce ne preocupă, I. Săparis era în imposibilitate de a-și procura un act scris fie pentru daunele ce pretinde din neexecutarea convențiunii, fie pentru valoarea butoacelor nerestituite; că aceste sume deși urmează a fi lichidate în Justiție, totuși lipsa unui titlu nu poate fi un motiv de refuz al inscripțiunii, dat fiind natura însăși a creanței. Astfel că Curtea de Apel respingând cererea de inscripțiune a privilegiului de separațiune de patrimoniu pentru întreaga sumă de lei 351.736 reclamată, a dat o greșită interpretare art. 781, 1743 și 1783 c. c., și prin urmare deciziunea No. 103/919 a Curței de Apel București, S. 4, urmează a fi casată. Pentru aceste motive, Curtea casează, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. 4-a

Audiența dela 25 August 1919.

Președinția d-lui ALEX. NICOLAU, Președinte s. v.

I. Săpăra cu Aneta Costiner și alții

Deciziunea Civilă No. 103

Separație de patrimoniu. — Creditor. — Inscriptia privilegiului. — Titlu scris. — Art. 781 și 1743 cod. civil; Art. 725 și 727 Pr. civilă.

Un creditor poate cere separațiunea de patrimoniu a debitorului său pentru garanțarea dato-

riei sale, însă inscripția privilegiului său nu se poate admite de cât în baza unui titlu scris, conform art. 723 și 727 pr. civilă.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocat M. Valerianu din partea apelantului I. Săparis în dezvoltarea motivelor de apel în lipsa intimațiilor și pe d-l Procuror Gh. Drăghici în concluziuni.

Deliberând,

Având în vedere apelul făcut de I. Săparis contra ordonanței prezidențiale cu No. 750 din 7 Iunie 1919 a d-lui Președinte a Trib. Ilfov secția Notariat;

Având în vedere că apelantul I. Săparis prin petiția înregistrată la No. 13897 din 23 Mai 1919, adresată Trib. Ilfov secția Notariat, a cerut inscripția privilegiului său de creditor al defunctului Samuel A. Iosef, pentru suma de 351.736 lei asupra imobilului din Calea Victoriei No. 66 fost Huqnea cu tot locul, clădirile și dependințele sale și care răspunde în str. Academiei No. 25 cum și asupra locului și fabricii de spirt Samuel A. Iosef, situată în comun Băneasa;

Că d-l Președinte al Trib. Ilfov secția Notariat prin ordonanța No. 750 din 7 Iunie 1919, atacată cu apel, admitând în parte cererea, a ordonat inscripțiunea privilegiului numai până la concurența sumei de nouă zeci și opt mii trei sute opt zeci lei și șapte zeci bani, respingând cererea în ce privește restul sumei reclamată;

Având în vedere motivele din ordonanța apelată pe cari curtea găsim-le juste și întemeiate, în fapt și în drept, și le însușește în totul;

Că astfel fiind, apelul de față căută a fi respins.

Pentru aceste motive Curtea, în majoritate, respinge apelul etc.

(ss) Al. Nicolau; I. Gr. Manu.

p. Grefior (s) St. Ghețu

O p i n i u n e

Suntem de părere a se admite apelul făcut de I. Săparis și cererea sa adresată Trib. Ilfov secția Notariat prin petiția înreg. la No. 13897/919 și prin consecință a se ordona inscripția privilegiului cerut de apelant în calitate de creditor al defunctului pentru următoarele motive:

Faptele în privința cererii sunt astfel:

Creditorul apelant azi I. Săparis, având a lua diferite sume de bani dela defunctul I. Iosef, sume ce sunt încă neachitate și pentru care există proces în curs înaintea instanțelor judecătorești, și pentru a împiedica confuziunea averii fostului debitor cu a moștenitorilor lui, a cerut pe baza art. 781 c. civ. separație de patrimoniu a averii defunctului Iosif și aceea a moștenitorilor, lui și pentru conservarea acestui drept, în conformitate cu art. 1743 și urm. c. civil, a făcut cerere Trib. de înscrierea acestui privilegiu în registrul Trib. care cerere de Trib. Ilfov secția de Notariat a fost admisă în parte, admitându-se inseriere inscripțiunii numai pentru suma de 98380 pentru cât apelantul prezintă scrisori, respingând pentru rest luarea inscripțiunii pentru motiv că nu avea apelantul titlu scris, intrucât argumentează Tribunalul, pentru ordonarea inscripțiilor de privilegiu, se cere titlu scris;

Contra acestei încheieri apelantul Săparis a făcut apelul de azi;

Considerând că separațiunea de patrimoniu cerută de un creditor pentru a împiedica confuziunea averii unui defunct cu a moștenitorilor săi și cererea de inscripțiune a acestei cereri, nu poate fi considerată ca un

privilegiu, căci examinând art. 1722 c. c. care definește privilegiile, se vede că privilegiul este un drept de calitate a unei creanțe și dă unui creditor de a fi achitat cu preferință, față de alți creditori chiar ipotecari; este deci privilegiul o preferință pentru o creanță, care preferință rezultă din calitatea creanței de a fi preferată; ori, în speță, prin cererea ce o face apelantul de azi de a se separa patrimoniul debitorului său def. I. Iosif de patrimoniul moștenitorilor lui, nu cerea ca pe baza calității speciale a creanței sale să se recunoască și să i se conserve vre-o preferință față de cei alți creditori a-i defunctului, ci se tindea, prin această cerere de inscripțiune, numai la îndeplinirea unei formalități fără de care cererea de separare de patrimoniu nu ar fi fost aparentă;

Considerând că dacă din toate acestea se vede că art. 1743 întrebuintează în mod impropriu cuvântul de «privilegiu» și că cererea apelantului de azi are drept bază art. 1719, care prevede că toate bunurile unui creditor servesc spre asigurarea comună a tuturor creditorilor și așa fiind natura și baza inscripțiunii cerută de apelant, suntem de părere că asemenea cerere de separare de patrimoniu se face de orice creditor, fie că are sau nu titlu scris, cum de asemenea și măsurile de conservare ale acestei cereri de separare de patrimoniu, cari sunt inscripțiunea privilegiului, se poate cere și de creditori ce nu au act scris, căci fără de putința luării inscripțiunii acestui privilegiu, dreptul creditorilor defunctului de a cere separațiunea de patrimoniu ar fi cu totul iluzoriu. În cazul când ei nu ar avea titlu scris, când dreptul unor asemenea creditori de a cere separațiunea de patrimoniu nu se vede de nicăieri că le-ar fi închis.

(s) S. Gogălniceanu

Notă. — Chestiunea de a ști dacă creditorii cari n'au titlu scris pot cere, — pentru conservarea dreptului rezultând din separația de patrimoniu —, inscripția privilegiului lor asupra imobilelor defunctului, are o mare însemnătate practică.

Publicitatea care decurge din această inscripție are de scop să înștiințeze pe creditorii erezilor și pe terți că bunurile succesoriale sunt separate de patrimoniul erezilor, și rămân gajul creditorilor defunctului.

Trib. Ilfov S. Notariat și C. Apel București S. IV (în majoritate) prin hotărârile mai sus expuse au refuzat creditorului fără titlu inscripția privilegiului.

Înalta Curte a decis contrariul, argumentând că legea nu vorbește de cât de calitate de creditor, deci are în vedere existența unei creanțe, iar nu existența unui titlu — care constituie numai un instrument probator și a cărui lipsă nu exclude calitatea de creditor.

Mai întâi o lămurire prealabilă. Cu privire la beneficiul separațiunei de patrimoniu astăzi s'a părăsit opiniunea lui Demolombe (t. V, No. 106), care pretindea creditorului fără titlu să îndeplinească anumite formalități pentru a obține se-

parațiunea. Doctrina ¹⁾ și jurisprudența ²⁾ recunosc creditorului, lipsit de act autentic sau sub semnătură privată dreptul de a cere separația patrimoniilor —, fie pe cale principală, fie incidental —, întru cât această măsură nu poate fi menținută decât dacă se justifică ulterior calitatea de creditor. — Separația de patrimoniu apare, astfel, ca un act de conservare pe care orice interesat poate să o ia, și ar fi nedrept să se facă deosebire între creditorul lipsit de titlu și acel cu un înscris privat, care poate fi fictiv, ori fabricat pe de dea'tregul, ³⁾. Nu este nevoie de a cere, în prealabil, separația patrimoniilor pentru a putea lua inscripția privilegiului prevăzută de art. 1843 c. civil ⁴⁾. Pentru imobilele succesoriale, însă, separația patrimoniilor este subordonată inscripției acestui privilegiu.

Cari sunt condițiile necesare pentru inscripția privilegiului în chestiune? Unii autori, în doctrina franceză, au cerut autorizația președintelui tribunalului, după un examen sumar ⁵⁾, alții autorizația tribunalului ⁶⁾, iar alții se mulțumesc ca creditorul să justifice, cel puțin în aparență, existența titlului, prin înfățișarea de note, facturi, etc. ⁷⁾, ceea ce ar putea ocaziona fraude. Părerea dominantă, însă este că orice creditor, fie chiar cu titlu neautentic sau fără titlu, poate obține inscripția privilegiului și jurisprudența franceză s'a pronunțat că această inscripție se face numai pe baza afirmațiunei creanței, fără a obligat creditorul la vre-o altă formalitate ⁸⁾.

Inscripția nu stabilește creanța; ea înștiințează pe toți de existența privilegiului. Cauzele titlului nu îi interesează pe terți, ci numai faptul că există privilegiul ⁹⁾. Inscripția este luată pe riscul creditorului, care în cazul când nu va justifica vre-un titlu legal, va putea fi urmărit de erezi, fiindcă inscripția aruncă asupra lor o bănuială de insolvabilitate ¹⁰⁾.

1) Planiol, III, No. 2172; Baudry et Wahl, t. III, Successions, No. 4082; Ambr. Colin et Capitant, t. II, p. 853 (I-a ediție.)

2) V) citațiile din Fuzier-Herman, Code civil, art. 878, sub No. 9, 10.

3) A. Wahl, Revue critique, 1995, p. 657 și urm.: Situation de créanciers héréditaires dépourvus de titre, au point de vue de la séparation des patrimoines.

4) Cas. I, dec. 51/894 (Dreptul, No. 22, 1894, p. 169); Cas. S.-Unite, 4 Iunie 1902 (Dreptul, 1902, No. 66, p. 57); Trib. Ilfov, S. III, S. No. 228/898 (Curierul Judiciar, No. 6/899);

5) Demolombe, loc. cit.

6) Aubry et Rau, t. VI, pag. 483, paragr. 619, note 39.

7) Paul Pont (Tr. privil. et hyps. t. II, No. 944).

8) Baudry et Wahl, Succ. t. III, No. 311; Hue, XIII, No. 163; Guillouard, III, No. 1336; Baudry et Loynes, Privil. t. I, No. 864 A. Wahl, Rev. Critique, loc. cit.; Alexandresco, vol X, p. 531; Pandect. fran. V. Privileges, No. 3957; Cour d'Agen, 18 Juillet 1894 (Dalloz P. 1995, 2. 217 și nota Loynes); Trib. Rochefort 27 Dec. 1884 (S. 86, 1. 57); S. 1895, 2, 177 și nota.

9) V. nota d-lui Loynes din Dalloz P., 1895, 2. 117.

10) Laurent, X, No. 32, in fine.

A cere creditorului să obțină un titlu prin judecată, înseamnă a-l face să piardă termenul de șase luni dela deschiderea succesiunii, înăuntrul căruia poate cere inscripția.

Cum această soluție este admisă nu numai în Franța, ci și în Belgia, de unde am adoptat regimul de ipotecă și privilegii (art. 1743 c. civil român este însă, identic cu art. 2111 c. civ. fr. și puțin deosebit de art. 39 al legii ipotecare belgiene, care oprește nu numai ipotecile ci și alienările din partea erezilor, în intervalul de 6 luni dela deschiderea succesiunii) — credem că trebuie să fie admisă și în dreptul nostru, după cum a decis Înalta Curte de Casație.

La obiecțiunea că art. 1781 c. civil român (art. 2148 c. civ. fr. și art. 83 din legea belgiană de la 1851) obligă pe creditor să prezinte președintelui tribunalului titlul său autentic, în care se constituie privilegiul pentru a opera inscripția ¹¹⁾ s'a răspuns, cu drept cuvânt, că acest text vizează cazul general când titlul creanței constituie și privilegiul. Legea cere ca inscripția în loc să se facă după titlul privilegiului (care nu există) să se facă după titlul constitutiv al creanței ¹²⁾.

A admite contrariul înseamnă că legea pe deoparte recunoaște creditorului un privilegiu, iar pe de alta îi răpește dreptul de a se folosi de el, cerându-i act scris pentru a-l face opozabil terților, prin inscripție. Ar însemna că toți creditorii în baza unei creanțe extracontractuale, cum sunt cele ale caror drepturi decurg din delict și quasi delict, să fie înlăturați. Mai mult, în logică strânsă, ar urma că și creditorii cu act scris sub semnătură privată să nu fie primiți la inscripție, de oarece art. 1781 c. civil vorbește de prezentarea actului «autentic». Totuși se admite, în general, că copărtașii și vânzătorul își pot înscrie privilegiul, deși rezultat dintr'un înscris privat ¹³⁾.

Trebuie să interpretăm legea în sensul că nu cere prezentarea titlului, decât în cazul — «quod plerumque fit», — când există titlu. Pentru a preveni, însă, prejudiciul ce l-ar putea încerca erezii, prin inscripțiile luate pe nedrept, credem că s'ar putea cere să se facă dovada intentării unei acțiuni de fond, astfel că persoanele prejudiciate prin inscripția privilegiului să aibă putința să stăruiască în judecarea procesului de fond și să dovedească că inscripția nu era îndreptățită ¹⁴⁾.

AL. COSTIN

Judecător Trib. Ilfov.

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIA IV C. COR.

Audiența dela 23 Februarie 1920

Președinția d-lui V. BORDEIANU, Judecător

George Prătorian personal și ca soț dotat cu Aglaia Miclescu

Sentința civilă No. 136

Legea proprietarilor.—Dacă un proprietar are dreptul de a cere prin justiție, pe baza Decretului-lege No. 4881, art. 7 din 1919, evacuarea chiriei spre a se muta el (proprietarul) la 23 Aprilie 1920? Soluție afirmativă.

Decretul-lege No. 4881, din 19 Decembrie 1919, prin art. 5 permînd proprietarilor, care locuiesc ei înșiși în imobile cu chirie, ca să se mute în propriul lor imobil, notificând această dorință chirieșilor lor, pentru 23 Aprilie 1920, ei au dreptul să ceară dela justiție, în vederea acestei eventualități, evacuarea imobilului deținut de chiriaș, întrucît acest drept al proprietarului este actual și născut prin însăși promulgarea Decretului No. 4881, în vederea limpezirii unei situațiuni mai înainte de zilele fixate pentru evacuarea imobilului în termenul util.

Tribunalul

Asupra acțiunii intentată de Gheorghe Prătorian personal, ca soț dotat și ca coproprietar, cu domiciliul ales în str. Telegrafului No. 4 bis, contra pârâtei Aglae Miclescu, văduvă, domiciliată tot în București, str. Martirului 5, care are de obiect să fie obligată a evacua, pe ziua de 23 Aprilie 1920, imobilul ce deține cu chirie în str. Martirului No. 5, fost No. 1, fiindcă d-șa, reclamantul, cu actul autenticat la No. 13414/919 a cumpărat imobilul mai sus vorbit și voeste a-l locui, fapt ce l-a adus la cunoștința d-nei chiriașe cu două consecutive notificări, resiliindu-se astfel contractul, și a se acorda executarea provizorie, cu cheltueli de judecată, Având în vedere susținerile părților și actele aflate la dosar;

Având în vedere că reclamantul își întemeiază acțiunea sa pe dispozițiunile art. 5 din decretul lege cu No. 4881 publicat în Monitorul Oficial No. 176 din 25 Noembrie 1919;

Având în vedere că pârata cere respingerea acțiunii, în primul loc, pe motivul că decretul-lege cu No. 4881/919 nu poate fi ținut în seamă fiind anti-constituțional întrucît la facerea lui erau convocate corpurile legiuitoare, iar în al doilea loc, că acțiunea este prematură, întrucît se cere anticipat executarea unei obligațiuni din partea chiriașului atunci când este fixat un termen pentru îndeplinirea ei, termen ce n'a scăzut;

Având în vedere că conform art. 5 din decretul-lege No. 4881 din 19 Noembrie 1919, proprietarii care locuiesc ei înșiși imobilele luate cu chirie și ar voi să se mute în casele lor proprii, vor putea sili pe chiriași ca la 23 Aprilie 1920 să evacueze proprietatea lor dacă contractul va fi expirat la această dată;

Având în vedere că, în fapt, este necontestat că imobilul ce-l locuiește pârata ca chiriașă, este proprietatea reclamantului, că acesta stă astăzi cu chirie, că voeste să se mute dînsul în proprietatea sa, și că locațiunea convenită între părți este expirată, contractul fiind din acele prelungit de lege;

Având în vedere, că în timpuri anormale și în lipsa Parlamentului, cum eram la 19 Noembrie 1919, când s'a dat decretul atacat, și pentru nevoi imperioase a căror aprecieri aparțin Parlamentului, Capul statului, după dreptul public, poate, prin decrete-legi, să ia toate mă-

11) Art. 725—727 proc. civilă.

12) A. Wahl, Revue critique, 1895, loc. cit.

13) Laurent, t. 31, No. 26; Aubry et Rau, t. III, p. 324, paragr. 271, note 7.

14) În acest sens: C. Apel București, S. III, Dec. No. 170 în 9 Septembrie 1915.

unde ce le crede necesare pentru salvarea de interese ce s'ar periclită prin întârziere;

Având în vedere că reclamantul nu cere cu anticipație izgonirea pârâtei din imobilul său ci voește ca astăzi, față de opunerea pârâtei, să se dea hotărâre prin care să fie silită aceasta ca la 23 Aprilie 1920 să evacueze proprietatea sa așa cum e arătat în decretul-lege;

Având în vedere că dreptul pe care își sprijină reclamantul acțiunea sa decurge pentru dânsul din decretul-lege No. 4881 din 19 Noembrie 1919;

Având în vedere că interesul reclamantului care îi dă dreptul la acțiunea de față în justiție, este născut astăzi prin nevoia ce este în această materie de închiriere și evacuare de a se limpezi asemenea situații mai înainte de zilele fixate pentru evacuare, cu un timp care să fie util;

Că, prin urmare, față de cele arătate mai sus cererea făcută de reclamant fiind legală și dovedită, iar obiecțiunile pârâtei neîntemeiate, urmează a se admite acțiunea desființându-se contractul și ordonând evacuarea pe ziua de 23 Aprilie 1920;

Având în vedere și cererea de cheltueli de judecată și apreciind le fixează la suma de lei 100.

Pentru aceste motive, Tribunalul admite acțiunea, etc.

(s) V. Bordeianu

Gref. (s) Niculescu

TRIBUNALUL ILFOV SECȚIA IV C. COR.

Audiența dela 23 Februarie 1920

Preșidenția d-lui V. BORDEIANU, Judecător

Zoe D-r. Palade cu Victor Lipschultz

Sentința civilă No. 135

Legea proprietarilor. — Dacă un proprietar, care nu e nici măcar chiriaș, poate cere prin justiție, pe baza Decretului-lege No. 4881, (art. 5) din 1919, evacuarea chiriașului spre a se muta el la 23 Aprilie 1920? — Soluție afirmativă.

Art. 5 din Decretul-lege 4881/1919 trebuie interpretat în sensul, că legiuitorul face o excepție de la regula de prelungire a contractelor de închiriere numai în favoarea proprietarilor, ce nu locuiesc propriile lor imobile și care ar voi să se mute în proprietățile lor.

Dreptul de a cere evacuarea prin justiție este justificat prin interesul actual și nevoia ce este de a limpezi o situațiune mai înainte de zilele fixate pentru aceasta cu un timp, care să fie util.

Prin urmare, în speță, reclamanta fiind într-o situațiune mai inferioară de cât a unui proprietar-chiriaș, căci ea este îngăduită de a sta la niște rude, are dreptul de a cere prin justiție ca chiriașul să fie obligat a se muta la Sf. Gheorghe viitor.

Tribunalul,

Asupra acțiunii intentată de Zoe Dr. C. Palade, cu domiciliul ales în strada Vultur 62, București, contra pârâtului Victor Lipschultz, domiciliat în strada Labirint 62, care are de obiect să evacueze, pe ziua de 23 Aprilie 1920, imobilul ce deține cu chirie pe baza contractului de închiriere vizat de Administrația financiară a Capitalei la No. 20187/916, fiindcă D-sa, reclamanta, șezând astăzi cu chirie, voește să se mute în proprietatea sa, fostă dotală, în conformitate cu decretul-lege 4881 art. 5, și a i se da și cheltueli de judecată;

Având în vedere susținerile părților și actele aflate la dosar;

Având în vedere că reclamanta își întemeiază acțiunea sa pe dispozițiunile art. 5 din decretul-lege cu No. 4881, publicat în „Monitorul Oficial” No. 176 din 20 Noembrie 1919;

Având în vedere că pârâtul, în fapt, recunoscând că locuiește cu chirie în imobilul care e proprietatea reclamantei, tăgăduiește acesteia însă dreptul de a-l sili pe ziua de 23 Aprilie 1920 să evacueze acel imobil, pentru că reclamanta nu mai stă cu chirie acuma, a renunțat la contractul de închiriere ce avea la Brăila și după propria ei mărturisire, locuiește când la o rudă, când la alta și, în al doilea loc, cere respingerea acțiunii pentru că e prematură, întrucât obligațiunea de a se muta naște la 23 Aprilie 1920;

Având în vedere că, în fapt, este necontestat că imobilul ce-l locuiește pârâtul ca chiriaș este proprietatea reclamantei, că aceasta, după cum rezultă din actele dela dosar, locuiește când la o rudă, când la alta, cu lucrurile de asemenea împărțite, deoarece decădându-i soțul a renunțat la contractul de chirie ce-l avea la Brăila și s'a reîntors la București, la familia sa, că dorește să se mute în proprietatea sa și că locațiunea convenită între părți este expirată, contractul fiind din cele prelungite de lege;

Având în vedere că sensul dispozițiunilor legiuitorului din art. 5 din decretul-lege No. 4881 din 19 Noembrie 1919 trebuie interpretat în sensul că legiuitorul face o excepție dela regula de prelungirea contractelor de închiriere numai în favoarea proprietarilor ce nu locuiesc propriile imobile și care ar voi să se mute în proprietățile lor, și atunci, dacă în felul acesta intră proprietarii ce ei înșiși stau cu chirie, cu atât mai mult intră în prevederile art. 5 din acest decret-lege, proprietarii cari se găsesc în o situație și mai inferioară prin faptul că locuind când la unii, când la alții, cum e cazul reclamantei, dăușii nu au nici acest titlu de chiriași, ci sunt simpli îngăduiți sau tolerați, așa că primul cap de opunere la admiterea acțiunii ridicat de pârât este neîntemeiat;

Având în vedere că reclamanta nu cere cu anticipație izgonirea pârâtului din imobilul său, ci voește ca astăzi, față de opunerea pârâtului, să se dea hotărâre prin care să fie silit acesta ca la 23 Aprilie 1920 să evacueze proprietatea sa, așa cum e prevăzut în decretul-lege;

Având în vedere că dreptul pe care își sprijină reclamanta acțiunea sa decurge pentru dânsa din decretul-lege No. 4881 din 19 Noembrie 1919;

Având în vedere că interesul reclamantei, care îi dă dreptul la acțiunea de față, în justiție, este născut astăzi prin nevoia ce este în această materie de închiriere și evacuare de a se limpezi asemenea situațiuni mai înainte de zilele fixate pentru evacuare, cu un timp care să fie util;

Că, prin urmare, față de cele arătate mai sus, cererea făcută de reclamanta fiind legală și dovedită, iar obiecțiunile pârâtului neîntemeiate, urmează a se admite acțiunea, desființându-se contractul și ordonând evacuarea pe ziua de 23 Aprilie 1920;

Având în vedere și cererea de cheltueli de judecată și apreciind, le fixează la suma de lei 100.

Pentru aceste motive, tribunalul admite acțiunea etc.

(s) V. Bordeianu.

NOTĂ. — Prin faptul că nu s'a putut prevedea în decretul-lege No. 4881/1919, relativ la prorogarea contractelor de închiriere, diferitele cazuri

cari se puteau ivi în practică, rezultă că acel decret-lege să fie complectat cu principiile generale și interpretat după echitate și bun simț.

Soluțiunea Trib. Ilfov, secția IV civ. cor. conținută în sentințele de mai sus, este în conformitate cu cele ce am expus.

Intr'adevăr, nimic nu se opune ca proprietarul care, în conformitate cu art. 5 din decretul-lege No. 4881/919, locuind el însuși cu chirie, și notificând chiriașului că dorește să se mute în imobilul său, să poată cere, prin justiție, evacuarea imobilului, înainte de termenul la care trebuie să se facă această evacuare. Nu se poate susține că acțiunea este prematură, deoarece, dreptul proprietarului este actual și născut încă dela data promulgării decretului-lege.

Interesul ce urmărește proprietarul, întentând acțiunea înainte de data evacuării imobilului este necontestat, și consistă în limpezirea situațiunei sale cu privire la imobilul, în care legea îi dă drept să se mute, ca proprietar, șezând cu chirie.

În ceea ce privește situațiunea proprietarului, care nici măcar nu are locuință, ca chiriaș, și este îngăduit să locuiască când la o rudă, când la alta, soluțiunea admisă de Tribunal este echitabilă și de bun simț, căci ea se deduce prin argument *à fortiori* din textul decretului-lege, care dând dreptul proprietarului care șade cu chirie și

ar avea la rigoare unde ședea, să se mute în imobilul său, cu atât mai mult în cazul unui proprietar care n'are locuință, de a se muta în imobilul său.

Curtea de Apel București, s. I, prin decisiunea No. 53 din 17 Martie cor. ce o vom publica-o îndată ce va fi redactată, a confirmat sentința Trib. de mai sus, respingând apelul D-nei Miculescu.

Referitor la chestiunea neconstituționalității Decretului-lege, care a fost ridicată, ea s'a pus și cu privire la alte decrete-legi.

Ținem să reamintim soluția admisă de Inalta Curte de Casație s. I prin Decizia din 15 Februarie 1919, care a legitimat modul de legiferare prin Decrete-legi, admitând teoria dreptului de necesitate. (Cf. Notă de Plastara sub sentința Trib. Iași, s. II din 22 Mai 1919 în *Revista generală de drept*, Anul II, No. 10, p. 33).

Asupra constituționalității decretului-lege relativ la încetățenirea evreilor, vezi P. Missir, Decanul Facultății de Drept din București, în *Revista generală de drept, legislație și jurisprudență*, Ianuarie 1919.

Contra dreptului de necesitate, vezi ordonanțele din 22 Ianuarie 1919 și din 1 Martie 1919, date de Președintele C. Sturdza, Trib. Ilfov s. I (*Revista generală de drept*, Anul II, No. 1 și No. 4).

G. PLASTARA

REZUMATELE JURISPRUDENTEI

CURȚILOR DE APEL ȘI ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE

CURTEA DE APEL BUCUREȘTI

SECȚIA I

Apelant: Petre I. Popescu, prin d. avocat Iosef Cohen.

Intimați: Firma Dumitrescu și Slavu prin d. adv. Filderman.

1. Prepus. Representant permanent al comerciantului care l-a pus. — Care sunt atribuțiunile sale? — Cambie semnată de el. — Valabilitatea ei. — Art. 270 al. 8, c. com. — Art. 392, 394 și 395 cod. com.

Art. 392, 394 și 395 cod. com. doctrina le-a interpretat în sensul că prepusul este reprezentantul permanent, ce un comerciant a stabilit într'un loc determinat în scopul exercițiului comerțului său.

Caracterul esențial, care determină condițiunea juridică a prepusului este facultatea de a delibera și încheia afacerile aparținând comerțului, cu care este însărcinat și, spreosebire de mandatarii ordinari, cu dreptul de a semna cambii pentru patronul său, când acesta nu și-a rezervat-o expres.

Prin urmare, în speță, cambiile emise în numele apelantului de către prepusul său, sunt valabile și-l obligă la plata lor, și nu se poate invoca art. 270 al. 8 cod. com. că ele sunt iscălite de un mandatar fără calitate. (*Curtea de Apel București s. I, Deciza com. No. 13 din 23 Sept. 1918, prin care s'a respins apelul contra sentinței com. No. 66/918 Trib. Ilfov, secția II, com.*).

Apelantă: Primăria orașului București prin d. avocat I. V. Stănescu.

Intimați: Teofil și Vilhelmina Maniu prin d. avocat M. Vasilescu

2. Expropriere. Fixarea indemnizației de expropriere. — Plată. Art. 57, 58 legea de expropriere pentru cauză de utilitate publică.

a) Art. 57 din legea de expropriere pentru cauză de utilitate publică trebuie interpretat în sensul că fixarea indemnizației cuvenită expropiatului se face după valoarea ce o are fondul în momentul când expropriere se face în mod efectiv — adică, când are loc deposedarea proprietarului din imobilul expropiat — iar nicidecum după valoarea dela data când s'a declarat expropriabil imobilul la Tribunal. Prin urmare, în speță, expropiatul are dreptul la valoarea ce o are astăzi imobilul expropiat, ținând seamă de urcarea valorii proprietății funciare urbane.

b) Plata indemnizației cuvenită proprietarului pentru imobilul expropiat nu se poate face, conform art. 57 supra, de cât în bani, iar nu în bonuri comunale, cum se cere în speță, conform art. 26 din Regulamentul pentru înfrumusețarea Bucureștilor, de carece acest regulament nu poate modifica legea. (*Curtea de Apel București, secția I, decizia de expropriere No. 1, din 5 Febr. 1920, prin care s'a respins apelul contra deciziunii comisiei de arbitri No. 10/919 de pe lângă Trib. Ilfov, secția IV, c. cor.*).

NOTA. — Tot în acest sens s'a pronunțat și Cas. III, 330 din 4 Nov. 1914. (*v. Jurisprudența română*) an. IV, No. 1, p. 16). (N. R).

Apelant-reclamant: Octav Hodeige prin d-nii avocați C. A. Stoianovici și Isaia G. Ionescu.

Apelant-intimat: N. P. Protopopescu prin d-l avocat Istrate Miclescu.

3. Contract de locație de serviciu. Forță majoră.—Culpă.—Reziliere.—Daune.—Art. 1083 cod. civil.

Forța majoră este un eveniment neprevăzut, care face imposibilă executarea convenției și care pune la adăpost de daune pe cel care nu face față obligațiilor contractate. (Art. 1083 cod. civil). Războiul declarat de Germania României, deși este un eveniment neprevăzut, însă nu poate constitui o cauză de forță majoră, căci el nu putea aduce nici o piedică executării contractului încheiat între părți, chiar înainte de acest eveniment.

Prin urmare, apelantul intimat încheind un contract de locație de serviciu cu apelantul reclamant, ca să-i formeze o orăstră pentru stațiunile balneare Govora-Călimănești pe durata dela 1 Iunie—1 Sept. 1914, care contract din culpa apelantului intimat a fost reziliat la 22 Iulie 1914, el urmează a se face pasibil de daune interese. — (Curtea de Apel București, Secția I, decizia comercială No. 4 din 2 Februarie 1920, prin care s'a respins apelul contra sentinței No. 254/918 Trib. Ilfov, secția II, com.)

SECȚIA II

Apelant contestator: Iordache Gh. Nicolită, prin d. avocat Cerban.

Intimată: Emilia Calvocariu, prin d. avocat G. Marinescu.

1. Poprire.—Contestație.—Cerere de anulare făcută înaintea instanței de executare.—Inadmisibilitatea ei.—Art. 463 pr. civ.

a) Este aproape generalmente admis, că o instanță de judecată are dreptul să judece, cu ocaziunea unei contestații, simulația sau validitatea unui act în baza căruia se face executarea, dar n'are dreptul de a discuta și anula hotărârea unei alte instanțe, trimise spre executare. Prin urmare, cu atât mai mult nu are acest drept, când e vorba de luarea unei măsuri asigurătoare, cum este în speță, cu ocaziunea unei poprii.

b) Art. 463 pr. civ., deși vorbește în termeni generali, că orice instanță investită cu cererea de poprire poate judeca aceste contestații, însă nu poate fi cuprinsă și secția de notariat între aceste instanțe. (Curtea de Apel București, secția II, decizia civilă No. 28 din 10 Febr. 1920, prin care s'a respins apelul contra sentinței No. 124/919 a trib. Ilfov, secția de notariat).

Apelant: Alex. Nițescu, prin d. avocat Radu Rossetti.

Intimată: Iulia Al. Constantinescu, tutoare legală, prin d. avocat Angheliescu.

2. Război.—Mobilizat condamnat pentru delict de drept comun.—Distins pentru bravură pe câmpul de luptă.—Cerere de a fi apărut de pedeapsă.—Art. 4 din decretul-lege No. 286 din 1916.—Interpretare.—Despăgubiri civile.

Conform art. 4 din decretul-lege No. 286/916, acei cari la opoia declarării războiului li s'au deschis acțiune publică pentru vreun delict de drept comuu sau au fost condamnați la amendă sau pedepse corecționale, pot fi apărați de pedeapsă, dacă s'au distins în cursul războiului pe câmpul de luptă. Art. 4 trebuie interpretat în sensul că faptele din care judecata își formează convingerea trebuiesc să fie de așa natură ca să poată fi caracterizate printre actele strălucite de arme pentru apărarea patriei.

Prin urmare, în speță, apelantul fiind condamnat de trib. Ilfov la 4 luni închisoare corecțională pentru faptul de fals, și făcând acte de bravură, el intră în prevederile art. 4 al decretului-lege No. 286/916 și urmează a beneficia de dispozițiunea de a fi apărut de pedeapsa dată, nu însă și de

despăgubirile civile la care a fost condamnat de către tribunal (Curtea de Apel București, secția II, decizia corecțională No. 12 din 15 Febr. 1919, prin care s'a admis apelul apelul contra sentinței No. 782/914 a trib. Ilfov, secția I c. cor.).

Apelant: St. Migliazzezi prin d. avocat Chiriac.

Intimați: Vasile Varman și alții prin d. avocat Miclescu.

3. Denunțare calomnioasă.—Eroare.—Probă cu martori.—Inadmisibilitatea ei.—Art. 295 și 298 cod. penal.

Într-o acțiune de denunțare calomnioasă inculpatul nu poate alege și nici cere ca prin martori să facă dovadă, că a fost indus în eroare asupra calificării faptelor atribuite intimatilor de către un terțiu, căci această dovadă nu este admisă de cod. penal art. 295, și în afară de aceasta inculpatul putea avea puțința să controleze aceste afirmațiuni de sunt adevărate sau nu, și nefăcând este în culpă.

Prin urmare, în speță inculpatul a adus acuzațiuni intimatilor de azi de a-i fi falsificat un Compt curent, fapt care s'a dovedit în urmă de neadevărat, apelantul urmează a fi pedepsit conform art. 298 c. p. (Curtea de Apel București, secția II, decizia corecțională No. 14 din 15 Febr. 1919 prin care s'a respins apelul contra sentinței corecț. No. 572/917 Trib. Ilfov secția I civ. cor.)

SECȚIA III

Apelanți: Al. Moldovanu și Const. M. Zănesu prin d-nii avocați Dimitropol și M. Cristea.

Intimat: Gh. M. Zănesu prin d-l avocat Em. Antonescu.

Asociațiune în nume colectiv.—Condițiuni.—Asociațiune în participație.—Condițiuni.—Cedarea părții de asociat.—Ce drept are cesionarul?—Art. 105 urm. 210, 254, 255 cod. com.

a) Conform art. 105 c. com. ceea ce caracterizează tovarășia în nume colectiv, în afară de răspunderea nemărginită și solidară a tuturor tovarășilor și existența unei firme sociale, este și împrejurarea că tovarășia formează în totdeauna o persoană morală cu un patrimoniu aparte.

Asociațiunea în participațiune însă, conform art. 251 cod. com., are loc numai atunci, când un comerciant acordă altei persoane o participațiune atât la beneficiu, cât și la pierderi fie pentru una sau mai multe operațiuni, fie asupra întregului comerț. Deci asociațiunea în participațiune n'are caracterul unei persoane juridice, nici sediu și nici firmă distinctă.

Prin urmare, în speță, fiindcă unul din tovarăși făcea operațiuni în numele celuilalt, tovarășia dintre apelanți nu este o asociațiune în nume colectiv, ci o tovarășie în participațiune.

b) Conform art. 255 asociațiunea în participațiune se guvernează de voință părților sau convențiunea lor; iar în lipsă, conform art. 254, asociatul n'are decât un drept de creanță contra stăpânului asociațiunii, asupra quota-parte din beneficii sau asupra lucrurilor ce au fost aduse în natură de ei.

c) Când unul din tovarăși a cedat partea sa de asociat, cesionarul nu poate cere decât comțul de beneficiu și pierderi și lucrurile ce au fost aduse în natură la masa asociațiunii de cedant.

Prin urmare, în speță, cesionarul (apelantul), nu are drept decât la cota-parte din beneficiile ce au realizat din operațiunile făcute de cedant. (Curtea de Apel București, secția III, decizia comercială No. 33 din 25 Iunie 1919, prin care s'a admis apelul contra sentinței No. 734/915. Trib. Ilfov, secț. I c. com.).

SECȚIA IV

Apelantă: Banca de credit român prin d. avocat Pauker.

Intimați: Gr. G. Cantacuzino și alții prin d. avocat Rossetti și Societatea «Ceahlăul» prin d. avocat Cornea.

Acte încheiate cu supușii statelor beligerate.—Decretul Lege No. 3432/916.—Caracterul dispozițiunilor acestui decret.—Dispozițiuni prohibitive.—Nulitatea absolută a actelor.—Gaj.

Nulitatea lui. — Restituirea sumelor avansate asupra gajului.

Dispozițiunile Decretului lege No. 3432 din 21 Dec. 1916 relative la nulitatea operațiunilor comerciale și industriale încheiate de supușii statelor cu care România se găsește în stare de războiu, sunt prohibitive. După principiile de drept care guvernează materia nulităților din codul civil, nerespectarea acestor dispozițiuni atrage o nulitatea de drept a actelor încheiate între români cu supușii statelor cu cari România se găsește în războiu, ca atare actul e declarat inexistent *erga omnes*, căci contravine unor dispozițiuni de ordin public. Această nulitate poate fi invocată nu numai de părți cari au participat la confecționarea actului, dar de orice persoană, care ar fi prejudiciată și ar avea interes precum și de Ministerul public.

Prin urmare, în speță, vânzarea acțiunilor soc. «Ceahlăul» făcută de Gr. G. Cantacuzino & comp. contelui Mikeș fiind declarate nule, conform art. 1, 3 și 4 din menționatul Decret-lege, urmează a fi declarat nul și gajul Băncii de credit român, care a avansat sume de bani vânzătorilor acțiunilor societății «Ceahlăul», depuse în gaj, căci gajul nu este decât un accesoriu al actului principal: vânzarea. Ca atare Banca de credit român urmează a fi repusă în starea de mai înainte de a se fi efectuat vânzarea și deci urmează a i se restitui sumele de bani avansate. (Curtea de Apel București secția IV, decizia comercială No. 33 din 3 Oct. 1919, prin care s'a admis în parte apelul contra Ordonanței prezidențiale No. 3746/919, Trib. Ilfov, secția II com).

CURTEA DE CASAȚIE

SECȚIA I

Recurent: Maria Rădulescu, prin d. av. St. Marinescu-Bolintin.
Intimați: Florea și Tudorița Constantinescu, prin D. av. I. S. Codreanu.

1. Apel. Schimbarea calității părților și cauza juridică. — Cerere reconvențională. — Facultate pentru instanțele de fond de a judeca o asemenea cerere odată cu cea principală, sau în caz de a ocazională dificultăți să rezerve judecarea ei pe cale separată.

a) În instanța de apel, nu se poate schimba calitatea în care se reclamase și cauza juridică a acțiunii, nici chiar când se prezintă această schimbare de bază sub forma unui mijloc de apărare, intru cât reclamantul nu este în realitate părât în cauza sa.

b) Este cu totul lăsat la aprecierea instanțelor de fond să judece cererea reconvențională făcută posterior odată cu acțiunea principală, sau dacă găsească această cerere este de natură a ocazională dificultăți și întârzieri, prin diferite probatorii, să rezerve dreptul părâtului de a se judeca pe cale separată în această cerere a sa. (Cas. I, decizia civilă No. 186 din 22 Septembrie 1919, prin care s'a respins recursul contra deciziunii No. 67/918 a C. Apel București s. III-a).

Recurent: Paul Chelemen, prin d. av.
Intimat: Lazăr Boscu, prin d. av. E. Crăciun.

2. Legea măsurilor excepționale. Spor de chirie. — Caz când acest spor este numai aparent. — Art. 35 din lege.

Nu se violează art. 35 din legea măsurilor excepționale atunci când instanța de fond constată, în fapt, că deosebirea de chirie, prevăzută în contractele invocate, este numai aparentă, de oarece taxele de apă și gaz au fost luate de proprietar, prin noul contract în sarcina sa și costul lor reprezintă tocmă sporul de chirie. (Cas. I, deciziunea No. 269 din 16 Noiembrie 1919, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței No. 127/919 a Trib. Covurlui s. I-a).

SECȚIA II

Recurent: W. Funell, prin d. av. St. Marinescu-Bolintin.
Intimat: Filofteia Funell, lipsă.

Legea timbrului. — Introducerea acțiunilor, opozițiunilor, apelurilor, etc. fără plata taxelor legale. — Sancțiuni. — Art. 52 din lege.

Legiuitorul prin art. 52 din legea timbrului prevede amenzi pentru opoziții, apeluri, recurs, etc. cari nu sunt formate în condițiunile legii timbrului, dar pentru acțiunile dela prima instanță nu prevede nici o amendă atunci când legea timbrului nu a fost satisfăcută, astfel că singura sancțiune pentru aceste din urmă acte nu poate fi decât respingerea acțiunii sau completarea timbrului legal și depunerea taxei speciale, când legea cere și asemenea taxe.

Dacă legiuitorul nu a supus la amendă sau alte sancțiuni petițiunile de intentare a acțiunilor, a procedat în mod logic și rațional deoarece prin aceste pedepse ar fi silit pe părți să părăsească acțiunile intentate, spre a evita sancțiunile și în urmă să intenteze alte acțiuni în condițiuni legale; — nu este tot astfel în ce privește apelurile, opozițiunile, recursurile etc., unde sancțiunile sunt raționale, căci părțile sunt nevoite a se supune pedepselor create de lege, de vreme ce prin anularea acestor acte de procedură hotărârile apelate, opozate ect., ar dobândi caracterul lucrului judecat și procesul ar rămâne definitiv pierdut pentru partea în culpă. (Cas. II, deciziunea civilă No. 91, din 5 Noiembrie, 1919 prin care s'a respins recursul contra deciziunii No. 48/919 a Curții de Apel București Secția I).

SECȚIA III

Recurent: Pavel Helioti, prin d. av. B. Cerna.
Intimat: Ministerul de finanțe, prin d. av. C. Marinescu.

1. Legea timbrului. — Timbrarea adeverințelor. — Art. 16 al. II și 89 din lege.

Potrivit art. 16 al. II din legea timbrului toate chitanțele și adeverințele de predare, plată, sau descărcare, se supun unui timbru fix de 10 bani coala. Acest text de lege fiind general se aplica la orice adeverință de predare, indiferent dacă arată sau nu prețul lucrurilor predate, sau dacă intrunește sau nu caracterul unei facturi. (Cas. III, deciziunea No. 248 din 27 Iunie 1919, prin care s'a respins recursul contra sentinței No. 654/915 a Trib. Ilfov S. IV-a).

Recurent: Emil Zaharia, prin D-l av. Cr. Tomulescu.
Intimat: Ministerul de război, prin D-l av. loc. Teodorescu.

2. Rechiziționare de imobil pentru încartiruirea ofițerilor. — Legea rechizițiilor și ordonanța No. 2 din 5 mai 1919 a comandamentului militar al orașului București.

Încetarea stării de război și trecerea la cea de pace se face în urma unor măsuri luate de guvern, sau de șeful suprem al armatei, după desăvârșita încheiere a păcii. — O asemenea măsură nefiind încă luată, starea de război subzistă deși ostilitățile au încetat și, ca atare, legea rechizițiilor își are aplicare în privința încartiruirii.

Art. 5 al. a din legea din 1915 prin care se modifică unele dispozițiuni din legea rechizițiilor, prevede că pot fi rechiziționate de la locuitori, de către armată, localurile disponibile pentru încartiruirea oamenilor de trupă și ofițerilor, iar prin ordonanța No. 2 din 2 Mai, 1919 a comandamentului militar al orașului București s'a ordonat rechiziționarea numai a încăperilor disponibile din capitală.

Dacă ofițerul încartirit, prin faptul său personal abuzează de dreptul său de a fi încartirit, partea vătămată are deschisă calea ordinară de judecată, iar nu recurs contencios contra Ministerului de război. — (Cas. III, deciziunea No. 449 din 24 Decembrie 1919, prin care s'a respins recursul în contencios).